

DZIENNIK URZĘDOWY KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO BRZESKIEGO

SIERPIEŃ

1934 R.

TREŚĆ:

49.	Rozporządzenie Ministra W.R. i O.P. o kwalifikowaniu nauczycieli	367
50.	Występowanie chórów i zespołów orkiestralnych szkolnych w imprezach pozaszkolnych	374
51.	Zapobieganie nieszczęśliwym wypadkom wśród młodzieży w czasie ćwiczeń cielesnych	375
52.	Udział młodzieży szkolnej w uroczystościach publicznych	376
53.	Noszenie mundurów na terenie W. M. Gdańska	378
	Ruch służbowy	379
	Odezwa do nauczycielstwa	381
	Komunikaty	382

CZĘŚĆ NIURZĘDOWA.

Zadania dydaktyczne dyrektora szkoły średniej — A. W. Tatomir	387
Sprawozdanie Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego	394
Sprawozdanie T-wa Popierania Bud. Pub. Szkół Powszechnych	400
Z wydawnictw	403
Z czasopism	406
Wydawnictwa dozwolone do użytku szkolnego	407

CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
(Dabrowskiego 8)
otwarta w godzinach od 16 do 20.

**KURATOR OKRĘGU SZKOLNEGO BRZESKIEGO
PRZYJMUJE INTERESANTÓW W PONIEDZIAŁKI
I PIĄTKI OD GODZ. 12 DO 14-ej.**

49.

R O Z P O R Z A D Z E N I E**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 14 czerwca 1934 r.

wydane w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów o kwalifikowaniu nauczycieli.

(Przedruk z Dziennika Ustaw R.P. Nr. 54 p. 490 z 1934 r.)

Na podstawie art. 18, 19 i 98 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 104, poz. 873), zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 650), zarządzam co następuje:

§ 1. Karty kwalifikacyjne według wzoru Nr. 1, ogłoszonego jako załącznik do rozporządzenia niniejszego, prowadzi się dla nauczycieli stałych i tymczasowych.

Użyte w poszczególnych postanowieniach rozporządzenia niniejszego ogólne miano nauczycieli odnosi się również do kierowników i dyrektorów.

§ 2. Karty kwalifikacyjne prowadzą:

1) inspektor szkolny — dla nauczycieli i kierowników wszystkich szkół bezpośrednio mu podległych, oraz wychowawczyń i kierowniczek przedszkoli.

2) kurator (Wojewoda Śląski, Kurator Liceum Krzemienieckiego) — dla dyrektorów i kierowników oraz nauczycieli szkół bezpośrednio mu podległych.

3) Minister — dla dyrektorów i kierowników oraz nauczycieli szkół bezpośrednio mu podległych.

§ 3. Karta kwalifikacyjna obejmuje okresowe i sporadyczne oceny kwalifikacyjne nauczyciela.

Materiał do sformułowania opinii i ustalenia oceny zawiera arkusz spostrzeżeń. Podstawy sformułowania opinii i ustalenia oceny określi instrukcja.

§ 4. Arkusz spostrzeżeń według wzoru Nr. 2, ogłoszonego jako załącznik do rozporządzenia niniejszego, obejmuje spostrzeżenia o pracy nauczyciela za jeden okres kwalifikacyjny.

Spostrzeżenia te, odnoszące się do jakości i skuteczności pracy nauczyciela, przy uwzględnieniu warunków tej pracy, wpisują osoby, powołane do sprawowania nadzoru służbowego nad nauczycielem.

Arkusz spostrzeżeń przechowywany jest w ciągu okresu kwalifikacyjnego przez osobę, powołaną do sprawowania nadzoru bezpośredniego, a po ustaleniu oceny, stanowi załącznik karty kwalifikacyjnej.

§ 5. Jako osoby, powołane do sprawowania nadzoru bezpośredniego, wydają opinię:

1) kierownik szkoły — o nauczycielach publicznych szkół powszechnych II i III stopnia i szkół I stopnia o 2 nauczycielach, a kierowniczką przedszkola — o wychowawczych,

2) podinspektor szkolny (zastępca inspektora szkolnego), bądź inspektor szkolny — o nauczycielach publicznych szkół powszechnych I-go stopnia o 1 nauczycielu, wychowawczych przedszkoli, gdy niema kierowniczką przedszkola, kierownikach publicznych szkół powszechnych i kierowniczkach przedszkoli,

3) dyrektor lub kierownik — o nauczycielach szkół, podległych bezpośrednio Kuratorowi (Wojewodzie Śląskiemu, Kuratorowi Liceum Krzemienieckiego) lub Ministrowi,

4) wizytator szkół — o dyrektorach i kierownikach szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi,

5) naczelnik wydziału w kuratorjum — o nauczycielach p. o. instruktorów okręgowych,

6) Kurator Liceum Krzemienieckiego — o dyrektorach i kierownikach szkół bezpośrednio mu podległych,

7) ministerjalny wizytator szkół, bądź wyznaczony przez Ministra urzędnik — o dyrektorach i kierownikach szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi,

8) naczelnik wydziału w Ministerstwie — o nauczycielach p. o. instruktorów ministerjalnych.

§ 6. Jako osoby powołane do sprawowania nadzoru pośredniego wydają opinię i ustalają ocenę:

1) podinspektor szkolny (zastępca inspektora szkolnego), bądź inspektor szkolny — o nauczycielach publicznych szkół powszechnych i wychowawczych przedszkoli, o których pierwszą opinię wydał kierownik szkoły, bądź kierowniczką przedszkola,

2) inspektor szkolny — o nauczycielach i kierownikach publicznych szkół powszechnych oraz wychowawczyniach i kierowniczkach przedszkoli, o których pierwszą opinię wydał podinspektor szkolny (zastępa inspektora szkolnego),

3) wizytator szkół — o nauczycielach i kierownikach publicznych szkół powszechnych, oraz wychowawczyniach i kierowniczkach przedszkoli, o których pierwszą opinię wydał inspektor szkolny,

4) wizytator szkół — o nauczycielach szkół podległych bezpośrednio kuratorowi,

5) Kurator Liceum Krzemienieckiego — o nauczycielach szkół bezpośrednio mu podległych,

6) naczelnik wydziału w kuratorjum — o dyrektorach i kierownikach szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi,

7) kurator okręgu szkolnego — o nauczycielach p. o. instruktorów okręgowych.

8) ministerjalny wizytator szkół, bądź wyznaczony przez Ministra urzędnik — o nauczycielach szkół podległych bezpośrednio Ministrowi, oraz — o dyrektorach i kierownikach szkół podległych bezpośrednio Kuratorowi Liceum Krzemienieckiego,

9) naczelnik wydziału w Ministerstwie — o dyrektorach i kierownikach szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi,

10) dyrektor departamentu — o nauczycielach p. o. instruktorów ministerjalnych.

§ 7. Osoba, uprawniona, w myśl §§ 5 i 6, nie może jednak wydać opinii, bądź ustalić oceny o swoim małżonku, krewnym wstępnym lub zstępnym, przysposabiającym, krewnym w linii bocznej lub powinowatym, licząc pokrewieństwo do trzeciego, a powinowactwo do drugiego stopnia.

Tak o wymienionej w poprzednim ustępie, jako też każdej innej przeszkodzie w wydaniu opinii bądź ustaleniu oceny zawiadomić należy bezzwłocznie swoją władzę służbową, która do wydania opinii, bądź ustalenia oceny, upoważni inną osobę.

§ 8. Opinie wydaje się normalnie w ostatnich 3 miesiącach 2-letniego okresu kwalifikacyjnego, a w innych przypadkach doraźnie.

W tym celu osoba, właściwa w myśl § 5, biorąc za podstawę spostrzeżenia, poczynione w ciągu okresu kwalifikacyjnego, formułuje swoją opinię i przesyła wraz z arkuszem spostrzeżeń osobie, uprawnionej do ustalenia oceny, na dwa miesiące przed końcem okresu — przy ustaleniu oceny okresowej, a w ciągu tygodnia od otrzymania polecenia wydania opinii — przy ustaleniu oceny sporadycznej.

§ 9. Osoba, uprawniona do ustalenia oceny, po otrzymaniu arkusza spostrzeżeń i opinii osoby, powołanej do sprawowania nadzoru bezpośredniego, na podstawie tej opinii, spostrzeżeń o pracy nauczyciela i własnego mniemania ustala ocenę i wpisuje ją do karty kwalifikacyjnej.

Osoba, uprawniona do ustalenia oceny, nie jest skreślana pierwszą opinią; jeżeli jednak osoba, powołana do sprawowania nadzoru bezpośredniego, wydała o nauczycielu opinię niedostateczną, to osoba, uprawniona do ustalenia oceny, powinna w razie wątpliwości co do słuszności pierwszej opinii, zwizytować nauczyciela i na tej dopiero podstawie ustalić ocenę.

§ 10. Ocena kwalifikacyjna jest:

- a) dobra, jeżeli jakość i skuteczność pracy nauczyciela, przy uwzględnieniu warunków tej pracy, wybijają się ponad przeciętny poziom;
- b) dostateczna, jeżeli jakość i skuteczność pracy nauczyciela, przy uwzględnieniu warunków tej pracy, odpowiada wymaganiom, lecz nie wybijają się ponad przeciętny poziom;
- c) niedostateczna, jeżeli jakość i skuteczność pracy nauczyciela, przy uwzględnieniu warunków tej pracy, jest niewystarczająca.

§ 11. Nauczyciel ma prawo przeglądać: a) swoją kartę kwalifikacyjną i b) arkusze spostrzeżeń oraz czynić z nich odpisy.

§ 12. O ile ocena kwalifikacyjna nauczyciela ustalona została jako niedostateczna, władza, przy której urzęduje osoba, uprawniona do ustalenia tej oceny, przesyła nauczycielowi orzeczenie pisemne z podaniem motywów.

§ 13. Rozstrzygnięcie odwołania od orzeczenia w sprawie niedostatecznej oceny kwalifikacyjnej decyduje ostatecznie o stopniu oceny za dany okres kwalifikacyjny; należy je podać do wiadomości nauczyciela na piśmie i zanotować w karcie kwalifikacyjnej.

§ 14. Ocenę kwalifikacyjną okresową ustala się dla każdego nauczyciela raz na dwa lata.

Okresowe oceny kwalifikacyjne ustala się dla nauczycieli stałych w miesiącu grudniu każdego parzystego roku kalendarzowego (1934, 1936 i t. d.), a dla nauczycieli tymczasowych w ostatnich trzech miesiącach każdego dwuletniego okresu służby, liczonego od dnia mianowania.

§ 15. Z inicjatywy władzy lub na prośbę nauczyciela może być wydana sporadyczna ocena kwalifikacyjna. Sporadyczna ocena kwalifikacyjna wydana być może nauczycielowi

po upływie co najmniej 5 miesięcy od chwili jego mianowania, bądź wydania mu ostatniej oceny okresowej.

§ 16. Nauczycielom, którzy z powodu choroby, urlopu i t. p. nie pełnili obowiązków nauczycielskich nieprzerwanie co najmniej rok przed upływem danego okresu kwalifikacyjnego, nie należy ustalać okresowej oceny kwalifikacyjnej. W tych przypadkach do karty kwalifikacyjnej wpisać należy: „za okres . . . . . z powodu . . . . . niekwalifikowany“.

Postanowienia ustępu poprzedniego nie stosuje się do nauczycieli, pełniących za urlopem obowiązki nauczycielskie w szkołach niepaństwowych (prywatnych). Nauczyciele ci podlegają w tym czasie ocenie kwalifikacyjnej, a sposób jej ustalania określi oddzielne zarządzenie.

§ 17. Jeżeli nauczyciel w ciągu okresu kwalifikacyjnego zmieni miejsce służbowe tak, że wydania o nim opinii bądź ustalenia oceny będą powołane inne osoby, należy na starym miejscu służbowym wydać mu sporadyczną ocenę kwalifikacyjną.

Jeżeli ze względu na zmianę miejsca służbowego nauczyciela do prowadzenia jego karty kwalifikacyjnej będzie właściwa inna władza szkolna, to władza, która do tego czasu prowadziła kartę kwalifikacyjną, przesyła ją, po wydaniu sporadycznej oceny kwalifikacyjnej, wraz z załącznikami władzy, właściwej ze względu na nowe miejsce służbowe nauczyciela.

§ 18. Oceny kwalifikacyjne za okres do końca 1934 roku ustalić już należy w trybie i terminie, przewidzianym rozporządzeniem niniejszem. Przy wydawaniu tych opinii i ustalaniu ocen opierać się należy na spostrzeżeniach, wpisanych do dotychczasowych wykazów kwalifikacyjnych.

We wszystkich przypadkach, w których, wobec wygaśnięcia poprzednich przepisów, nie zostały załatwione odwołania nauczycieli od niedostatecznej oceny, należy ustalić na podstawie przepisów niniejszych ocenę kwalifikacyjną za okres do końca roku 1934 łącznie z okresem, za który wydana była ocena niedostateczna.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc wszelkie przepisy w sprawach, unormowanych tem rozporządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) W. Jędrzejewicz.

(strona 1)

Wzór Nr. 1

do §. 1.

Karta kwalifikacyjna

I. Imię i nazwisko nauczyciela

Stanowisko i tytuł służbowy	Szkoła i miejscowość	.....
		.....
		.....
		.....

II. Daty przejżenia karty przez nauczyciela.

Data	Podpis	Data	Podpis	Data	Podpis	Data	Podpis

Pieczęć urzędowa.

Podpis urzędnika, który złożył kartę

(strona 2 i 3)

a	b	c	d	e	f	g
Nr. porz. oceny	Data wydania oceny	Charakter oceny (okresowa lub sporadyczna, z czyjej inicjatywy i za jaki okres	Stopień oceny	Podpis i stanowisko służbowe wpisującego ocenę	Nr. i data orzeczenia o ocenie niedostatecznej	Rozstrzygnięcie odwołania (Władza, Nr., data streszcz.)

UWAGA: Poszczególne oceny wraz z ewentualnymi zapiškami w rubrykach f. g. należy oddzielać poziomą linią.

(strona 1)

Wzór Nr. 2

do § 4.

Arkusz spostrzeżeń-----
(Imię i nazwisko)-----
(Stanowisko — tytuł służbowy)-----
(Szkoła i miejscowość)

Data	Treść spostrzeżeń	Podpis i stan. służb. wpisującego spostrzeżenia

UWAGA: Poszczególne spostrzeżenia należy oddzielać poziomą linią.

Data	Treść spostrzeżeń	Podpis i stan. służb. wpisującego spostrzeżenia

UWAGA: Poszczególne spostrzeżenia należy oddzielać poziomą linią.

50.

MINISTERSTWO

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

OKÓLNIK Nr. 67

z dnia 23 maja 1934 r. (II P=161/34)

w sprawie występowania chórów szkolnych i szkolnych zespołów orkiestralnych w imprezach pozaszkolnych.

Ponieważ zdarza się często, iż różne Towarzystwa i organizacje pozaszkolne zwracają się bądź do Inspektorów Szkolnych, bądź też do Dyrekcyj i Kierownictw szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących lub zawodowych z prośbą o udzielenie zezwolenia na występy chórów szkolnych i szkolnych zespołów orkiestralnych w różnych imprezach, urządzanych przez te Towarzystwa i organizacje na terenie pozaszkolnym i dla celów, nie mających nic wspólnego ze szkołą, Ministerstwo zaznacza, iż nie uważa za wskazane ze względu na dobro młodzieży i na normalny tok nauki szkolnej, udzielanie zezwoleń na publiczne występy młodzieży szkolnej w imprezach towarzystw i organizacyj pozaszkolnych. Należy zatem prośby Towarzystw i organizacyj w tej sprawie załatwiać odmownie z powołaniem się na niniejszy okólnik.

W miejscowościach, gdzie niema chórów pozaszkolnych, ani pozaszkolnych zespołów orkiestralnych, które mogłyby uświetnić swojemi produkcjami uroczystość państwową w danej miejscowości, może Inspektor Szkolny, względnie Dyrektor lub Kierownik szkoły średniej ogólnokształcącej lub zawodowej, udzielić zezwolenia na występ chóru, względnie orkiestry szkolnej, z zastrzeżeniem jednak, że uroczystość rozpocznie się i skończy tak, by młodzież w przepisanej porze wieczornej mogła znaleźć się w swoich domach. O udzieleniu zezwolenia Inspektor Szkolny, względnie Dyrektor winien zawiadomić właściwe Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Zezwoleń tych należy udzielać w wypadkach istotnie wymagających pomocy ze strony szkół, chóry szkolne bowiem i szkolne zespoły orkiestralne znajdują dość sposobności do wykazania swej sprawności i kultywowania śpiewu i muzyki przed rodzicami i miejscowym społeczeństwem w czasie uroczystości

ściśle szkolnych, odbywających się na terenie szkoły z okazji świąt państwowych, czy przy innych okolicznościach.

Podsekretarz Stanu

(—) *Kazimierz Pieracki.*

51.

MINISTER

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

OKÓLNIK NR. 71.

z dnia 29 maja 1934 r. (I WF-2043/34)

w sprawie zapobiegania nieszczęśliwym wypadkom wśród młodzieży w czasie ćwiczeń cielesnych.

Powtarzające się w ostatnich czasach nieszczęśliwe wypadki podczas lekcji ćwiczeń cielesnych, gier i zaprawy sportowej młodzieży szkolnej zmuszają mnie do zwrócenia uwagi P.P. Inspektorów, Dyrekcji i Kierowników szkół, oraz ogółu nauczycielstwa na odpowiedzialność, jaką ponoszą szkoły za niedostateczną opiekę nad bezpieczeństwem młodzieży.

Nauczycielstwo winno dolożyć wszelkich starań, by usunąć możliwość jakichkolwiek wypadków w czasie prowadzonych przez nich zajęć czy to w sali, czy na boisku lub w terenie. Przygotowanie zawodowe, doświadczenie wychowawcze, obcowanie z młodzieżą i nieustanna nad nią opieka wskażą nauczycielowi właściwą drogę i sposoby postępowania.

W związku z przeprowadzonymi próbami o Państwową Odznakę Sportową podkreślam konieczność systematycznego przygotowywania kandydatów w zakresie wybranych ćwiczeń i niedopuszczania do próby młodzieży w dostatecznym stopniu niewyćwiczonej zarówno z uwagi na to, że postępowanie tej zasadzie przeciwne, wypaczałoby ideę Państwowej Odznaki Sportowej, jak i przede wszystkim dlatego, że mogłoby wyrządzić poważną szkodę dla zdrowia nieprzygotowanych kandydatów.

Na lekarzach szkolnych, wchodzących w skład Komisji prób o Państwową Odznakę Sportową (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4-5 z r. 1931 poz. 50), ciąży odpowiedzialność za dopuszczanie uczniów (nic) do próby, a zatem obowiązek zbadania młodzieży, starającej się o Państwową Odznakę Sportową, nie tylko bezpośrednio przed samą próbą, lecz przede wszystkim

przed rozpoczęciem intensywniejszych ćwiczeń przygotowawczych.

Prowadzenie treningu do próby z młodzieżą, co do której niema wyraźnej i kategorycznej zgody lekarza szkolnego, jest niedopuszczalne.

O każdym wypadku z młodzieżą szkolną, który zdarzył się w szkole w czasie ćwiczeń cielesnych, Dyrekcje (Kierownictwa) szkół obowiązane są natychmiast przesyłać w drodze służbowej do Kuratorjum szczegółowe sprawozdanie..

Minister

(—) W. Jędrzejewicz.

52.

MINISTER

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

OKÓLNIK Nr. 72.

z dnia 29 maja 1934 r. (I W.F. 2042/34)

w sprawie udziału młodzieży szkolnej w uroczystościach publicznych, rewjach, pochodach i t. p.

Młodzież szkolna jest w ostatnich czasach szczególnie często pociągana do udziału w najrozmaitszych uroczystościach, pochodach i rewjach, do usług i występów w celu uświetnienia wszelkiego rodzaju pokazów, tworzenia szpalerów, utrzymania porządku i t. p.

Odbywa się to niejednokrotnie w godzinach lekcyjnych, co jest niedopuszczalne a nadto ze szkodą dla zdrowia młodzieży; naraża się ją bowiem na duże wysiłki i zmęczenie, a niekiedy nawet przez przeciąganie uroczystości i pokazów do późnej nocy, zabiera się jej konieczny spoczynek nocny. Zajmowanie młodzieży kilku po kolei następujących świąt i niedziel uniemożliwia wykonanie programu wychowawczego szkoły, odbycie wycieczek naukowych, turystycznych, ćwiczeń harcerskich lub przysposobienia wojskowego.

Szczególnie niepokojącym objawem były w b.r. związane z udziałem młodzieży w uroczystościach publicznych wypadki omdleń, udarów i porażen słonecznych. Wykazują one na nadmierne szafowanie siłami młodego pokolenia, którego wartość

biologiczna z najrozmaitszych przyczyn i względów jest znacznie osłabiona.

Mając na uwadze konieczność przeciwdziałania niepożądanym objawom przemęczenia młodzieży w związku z udziałem jej w uroczystościach i wystąpieniach publicznych, polecam:

- a) zabronić organizowania udziału młodzieży szkolnej w uroczystościach, odbywających się w niekorzystnych warunkach atmosferycznych (upał, zimno, słońce). Przypominam zwłaszcza w tym względzie postanowienie punktu 3 okólnika z Nr. 74 z dnia 20 maja 1932 r. (Nr. I WF=2214/32 w sprawie ochrania młodzieży od szkodliwych następstw upałów (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 3 z roku 1932 poz. 30);
- b) ograniczyć uczestnictwo młodzieży szkolnej w obchodach publicznych, w których udział młodzieży ma znaczenie raczej dekoracyjne niż pedagogiczne;
- c) nie dopuszczać do zbyt częstych i masowych zbiórek, w czasie których młodzież narażona jest na długie, nieraz dwu i trzygodzinne stanie i czekanie w szeregach, doprowadzające do wyczerpania fizycznego i zubożenia moralnego dla samej uroczystości;
- d) zakazać udziału młodzieży w zbiórkach i pochodach wieczornych, niezwiązanych z pracami szkoły;
- e) wyłączyć z programów uroczystości udziału działu szkół powszechnych poniżej lat dziesięciu w długich nieraz kilkukilometrowych pochodach i defiladach;
- f) ograniczyć wystąpienia pocztów sztandarowych, w czasie wystąpień nie narażać ich na długie stanie w postawie bacznej.

Przedstawiciele władz szkolnych, zasiadający w komitetach obywatelskich, organizujący uroczystości i obchody, winni z powołaniem się na niniejszy okólnik przeciwstawić się wszelkim projektom niewłaściwego i nieodpowiedniego wykorzystywania młodzieży.

Minister

(—) W. Jędrzejewicz.

55.

MINISTERSTWO**Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

dnia 14 czerwca 1934 r. Nr. I WF=2170/34

Noszenie mundurów na terenie W. M. Gdańska.

Ministerstwo komunikuje, że na mocy porozumienia między Polską a W. M. Gdańskiem harcerze polscy z terenów Państwa Polskiego i członkowie Akademickiego Związku Sportowego otrzymali prawo do swobodnego przebywania w Gdańsku w swych mundurach związkowych.

Dyrektor Departamentu

(—) Karol Makuch

Ruch służbowy.

w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego:

Minister W.R. i O.P. dekretem z dnia 7.IV. b. r. Nr. BP.-18709/34 przeniósł p. *Romana Młyńskiego*, prow. inspektora szkolnego na obwód szkolny Brzeski z siedzibą w Brześciu n. Bug., na stanowisko dyrektora państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Łomży i równocześnie dekretem z dnia 7.IV. b.r. Nr. BP.2577/34 powierzył mu pełnienie obowiązków wizytatora szkół w Kuratorjum Okr. Szk. Brzeskiego od dnia 1 maja 1934 r. do odwołania.

Minister W.R. i O.P. dekretem z dnia 27 lutego b. r. Nr. BP.5241/34 mianował p. *Włodzimierza Malanowicza*, podkomisarza Straży Granicznej, podreferendarzem w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego z dniem 1 kwietnia 1934 r.

Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego dekretem z dnia 9 maja 1934 r. Nr. B.P. 12509/34 dopuścił p. *Aleksandra Kafarskiego* do służby przygotowawczej w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego z dniem 1 maja 1934 r.

w Inspektoratach Szkolnych

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 12 lipca b. r. Nr. B.P.-16911/34 przeniósł p. *Mieczysława Jureckiego*, inspektora szkolnego w Białymstoku, w stan spoczynku z dniem 31 lipca 1934 r.

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 17 lipca b. r. Nr. B.P.-17215/34 przeniósł p. *Feliksa Rutkowskiego*, prow. inspektora szkolnego w Kosowie Poleskim, w stan spoczynku z dniem 31 lipca 1934 r.

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 17 lipca b. r. Nr. B.P.17031/34 mianował p. *Leopolda Badziana*, dyrektora państwowego gimnazjum im. Adama Asnyka w Kaliszu, prowizorycznym inspektorem szkolnym na obwód szkolny Białostocki z siedzibą w Białymstoku z dniem 1 sierpnia 1934 r.

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 28 czerwca b.r. Nr. B.P.-8987/34 przeniósł p. *Antoniego Poremskiego*, podinspektora szkolnego w Ostrołęce, dla dobra służby na stanowisko kierownika 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej Nr. 9 w Brześciu n. Bugiem z dnia 1 lipca 1934 r.

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 17 lipca b. r. Nr. B.P.-8965/34 przeniósł p. *Władysława Konerta*, podinspek-

tora szkolnego w Białymstoku, dla dobra służby na stanowisko podinspektora szkolnego na obwód szkolny Kosowski z siedzibą w Kosowie Poleskim z dniem 1 sierpnia 1934 r.

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 28 czerwca b.r. Nr. B.P. 106117/34 przeniósł p. *Bolesława Hartwiga*, referendarza w Kuratorjum Okr. Sz. Lubelskiego w Lublinie, dla dobra służby na stanowisko podinspektora szkolnego na obwód szkolny Białostocki z siedzibą w Białymstoku z dniem 1 lipca 1934 r.

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 21 lipca b. r. Nr. B.P. 11713/34 przeniósł p. *Władysława Telejkę*, prow. podinspektora szkolnego w Puławach, dla dobra służby na stanowisko prow. podinspektora szkolnego na obwód szkolny Łomżyński z siedzibą w Łomży z dniem 1 sierpnia 1934 r.

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 23 marca 1934 r. Nr. BP 6912/34 przeniósł p. *Antoniego Adama Jaskulskiego* sekretarza administracyjnego w Inspektoracie Szkolnym w Ostrołęce, w stan nieczynny.

Kurator Okr. Szk. Brzeskiego dekretem z dnia 7 kwietnia b.r. Nr. BP 9498/34 powierzył p. *Janowi Władysławowi Radwańskiemu*, nauczycielowi gimnazjum państwowego im. T. Kościuszki w Bielsku Podlaskim, pełnienie obowiązków podinspektora szkolnego na obwód szkolny Bielski z siedzibą w Bielsku Podlaskim od dnia 1 maja 1934 r. do odwołania.

Kurator Okr. Szk. Brzeskiego dekretem z dnia 18 maja b.r. Nr. B.P. 13965/34 powierzył p. *Andrzejowi Zarębie*, nauczycielowi państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Białymstoku, pełnienie obowiązków podinspektora szkolnego na obwód szkolny Sokółski z siedzibą w Sokółce od dnia 16 czerwca 1934 r. do odwołania.

O D E Z W A.

Do

Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów i Kierowników Szkół oraz Ogółu Nauczycielstwa i Urzędników Kuratorjum O. S. Brzeskiego.

Kłęska powodzi pozbawiła mienia i dachu nad głową setki tysięcy naszych braci. Wielu straciło życie. Szerzy się nędza. Zagroza widmo głodu.

W poczuciu łączności narodowej i państwowej musimy im przyjść z pomocą.

W imieniu Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego wzywam wszystkich urzędników administracji szkolnej oraz całe nauczycielstwo do opodatkowania się na rzecz powodzi w wysokości od $\frac{1}{2}$ do 2% poborów miesięcznych za miesiące sierpień i wrzesień r.b.

Panowie płatnicy zebrane kwoty wpłacą na konto P. K. O. Nr. 152.553 Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego w Brześciu n.B. z wyraźnym zaznaczeniem przeznaczenia wpłaconej sumy na rzecz powodzi.

Okręgowy Komitet Nauczycielski wpłaci zebraną kwotę w imieniu całego Nauczycielstwa Okręgu Brzeskiego do Ogólnopolskiego Komitetu niesienia pomocy dotkniętym powodzią.

Brześć n.B., 23.VII-1934 r.

Przewodniczący Okr. Kom. Naucz.

(—) ROMUALD PETRYKOWSKI

Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego

Urzednicy i nauczycielstwo Okręgu Szkolnego Brzeskiego złożyli tytułem raty sierpniowej na rzecz powodzi ogółem kwotę 5.360 zł. 71 gr., którą w dniu 13.VIII-1934 r. przelano na konto czekowe P. K. O. Nr. 15.564 Poleskiego Komitetu Wojewódzkiego Pomocy Ofiarom Powodzi.

Komunikaty.

Internaty dla dzieci funkcjonariuszów państwowych.

Chcąc przyjąć z pomocą nauczycielstwu szkół powszechnych Okręgu w kształceniu dzieci w średnich zakładach naukowych, Kuratorjum przystąpiło do organizowania od początku roku szkolnego 1934/35 internatów męskich i żeńskich w trzech ośrodkach, a mianowicie: w Białymstoku — przy państwowym seminarjum nauczycielskiem, w Łomży — przy państwowym seminarjum nauczycielskiem i w Pińsku — przy państwowym gimnazjum humanistycznym. Powyższe internaty będą czynne już od 20.VIII-1934 r.

Do internatu:

- 1) w *Białymstoku* będą przyjmowane dzieci nauczycieli szkół powszechnych z obwodów: białostockiego, bielskiego i sokólskiego;
- 2) w *Łomży* — z powiatów: łomżyńskiego, ostrów-mazowieckiego, ostrołęckiego i ewentualnie ze szczuczyńskiego;
- 3) w *Pińsku* — z województwem poleskiego.

Utrzymanie miesięczne w internacie wynosić będzie znacznie taniej niż na stancjach prywatnych.

Podania o przyjęcie dzieci do internatów skierowywać należy drogą służbową do Dyrekcyj państwowych seminarjów nauczycielskich w Białymstoku i Łomży — oraz państwowego gimnazjum humanistycznego w Pińsku.

Dyrekcje państwowych gimnazjów w Białymstoku, Łomży i Pińsku otrzymały polecenie przyjmowania z innych zakładów bez stawiania przeszkód te dzieci nauczycieli szkół powszechnych, których rodzice zgłoszą chęć umieszczenia ich w internatach.

Do internatów przyjmowane będą również dzieci urzędników państwowych i samorządowych, pracujących na terenach województw: Białostockiego i Poleskiego, na podobnych warunkach, jak dzieci nauczycielstwa szkół powszechnych.

Szkoły rolnicze na terenie Okręgu Szkolnego Brzeskiego.

Na terenie Okręgu Szkolnego Brzeskiego czynne są następujące niższe ludowe szkoły rolnicze:

1. Państwowa Szkoła Rolnicza Męska w Kolpinie, pow. brzeski, woj. Poleskie.
2. Państwowa Szkoła Rolnicza Żeńska w Dubicy, pow. brzeski, woj. Poleskie.
3. Państwowa Szkoła Rolnicza Żeńska w Plancie, pow. kobryński, woj. Poleskie.
4. Państwowa Szkoła Rolnicza Męska w Torokaniu, pow. kobryński, woj. Poleskie.
5. Państwowa Wędrowna Szkoła Rolnicza Żeńska przy Państwowej Szkole Rolniczej w Plancie, pow. kobryński, woj. Poleskie.
6. Szkoła Rolnicza Męska fund. im. J. Wydzdzanki, pow. piński, wojew. poleskie.
7. Szkoła Rolnicza Męska p. St. Karpowiczówny w Krzyżewie, pow. wysoko - mazowiecki, woj. białostockie.

Celem wymienionych szkół jest przygotowanie młodzieży wiejskiej do racjonalnego prowadzenia własnych gospodarstw oraz wychowanie obywatelskie do pracy nad podniesieniem dobrobytu i oświaty na wsi.

Leży w interesie społecznym, aby nieliczne te w stosunku do potrzeb szkoły rolnicze były wydatniej niż dotąd, wyzyskane przez zapewnienie im lepszego doboru i większej frekwencji młodzieży oraz wyposażenie ich w dostateczne środki materialne.

Do tego mogą się skutecznie przyczynić zainteresowane w pracy oświatowo - rolniczej urzędy i instytucje rolnicze państwowe, samorządowe i społeczne, jak: Izby Rolnicze, Wydziały Powiatowe, Związki Rolnicze, T-wa Kółek i Organizacji Rolniczych, Związki Osadników, Związki Młodzieży Wiejskiej, Koła Gospodyń Wiejskich, Spółdzielnie rolnicze i t.p. — nie mniej może i winno na tem polu współdziałać Nauczycielstwo szkół powszechnych.

Do ludowych niższych szkół rolniczych należy kierować przede wszystkim młodzież, biorącą udział w organizacjach młodzieży i przysposobieniu rolniczym ale taką, która po ukończeniu szkoły wróci na swe własne gospodarstwa.

Nauka we wszystkich szkołach z wyjątkiem szkoły wędrowniej trwa 11 miesięcy i rozpoczyna się:

a) w szkołach żeńskich 15 listopada, b) w szkołach męskich 15-go stycznia; Wędrowna Szkoła Żeńska w Plancie przeprowadza na terenie całego Okręgu w ciągu każdego roku trzy 3½ miesięczne kursy: 1) wiosenny w kwietniu, maju, czerwcu i lipcu; 2) jesienny we wrześniu, październiku, listopadzie i grudniu; 3) zimowy w grudniu, styczniu, lutym i marcu.

Warunki przyjęcia:

wiek: w szkołach żeńskich od 16—24 lat życia włącznie
w szkołach męskich od 17—24 lat życia włącznie
przygotowanie: ukończona szkoła powszechna.

Kandydaci wnoszą podanie pod adresem kierownictwa odnośnej szkoły; do podania winni dołączyć:

- a) życiorys własnoręcznie napisany z podaniem: ilości rodzeństwa, zajęcia rodziców, obszaru gospodarstwa w ha., ilości inwentarza, przyczyny zapisania się do szkoły;
- b) metrykę urodzenia;
- c) świadectwo szkolne w oryginale lub w uwierzytelnionym odpisie;
- d) zobowiązanie rodziców co do regularnego uiszczania opłat szkolnych za utrzymanie i pomieszczenie w internacie.

Nauka jest bezpłatna; opłata za utrzymanie w internacie szkolnym wynosi około 25 zł. miesięcznie.

Uczniowie pilni, a niezamożni, mogą się ubiegać o stypendja z funduszków na ten cel przeznaczonych u kierownictwa szkoły lub w odnośnych Wydziałach Powiatowych względnie gminach i instytucjach rolniczych.

O przyjęciu ucznia do szkoły decyduje Rada Pedagogiczna po jednomiesięcznym okresie próbnym.

W szkołach rolniczych przyspasabia się młodzież do pracy zawodowej i życia społecznego sposobem praktycznym, wykonując pod kierunkiem fachowych nauczycieli zajęcia praktyczne w gospodarstwach szkolnych.

W szczególności: a) szkoły żeńskie przygotowują uczenie na gospodynie w dziale: 1) gospodarstwa domowego, 2) hodowlanego, 3) ogrodowego i rolnego, 4) szycia i robót ręcznych oraz tkactwa, 5) porządków domowych; b) szkoły męskie w działach: 1) uprawy roli i roślin, 2) ogrodowym, 3) hodowlanym, 4) podwórzowym, 5) warsztatowym.

Z pośród wymienionych wyżej szkół rolniczych — Państwowa Szkoła Rolnicza w Kołpinie kształci przedewszystkiem młodzież osadników wojskowych, a w programie nauczania uwzględnia specjalnie hodowlę owiec i pszczelarstwo. — Szkoła zaś w Duboi rybactwo. — Bliższych informacji udzielają Kierownictwa Szkół.

Legjony a Huculszczyzna.

Pod tem hasłem organizuje Koło Legjonowe T-wa Przyjaciół Huculszczyzny we Lwowie wspólnie z Lwowskim T-wem Fotograficznem wystawę fotograficzną połączoną z konkursem o nagrody za najlepsze zdjęcia. Celem wystawy jest zebranie materiału dotyczącego chlubnej tradycji bojowej Żelaznej Karpackiej Brygady Legjonów, by ustalić na zawsze każdy przejaw i ślad każdy, kędy kroczył czyn Legjonów.

Otwarcie wystawy nastąpi 11 listopada 1934 we Lwowie. Obejmuje ona 3 kategorie zdjęć, a to:

- 1) zdjęcia pamiątkowe z pobytu II Brygady Leg. w Karpatach,
- 2) zdjęcia pamiątkowe zabytków Huculszczyzny.
- 3) zdjęcia artystyczne krajobrazu, typów dzisiejszej Huculszczyzny i t. p.

Piękna idea, wzniosły cel kulturalny i artystyczny, powaga Komitetu Honorowego Wystawy z J.W.P. Inspektorem Armji Gen. Dyw. Rómmlem Juljuszem, Wojewodą Beliną-Prażmowskim, Dowódcą O. K. VI Gen. Bryg. Popowiczem Bolesławem i Prezydentem miasta Drojanowskim Wacławem,

Sprężysty Komitet Organizacyjny z przewodniczącym Gen. Dyw. Czumą Walerjanem na czele, oraz bardzo piękne i cenne nagrody zachęcą jaknajliczniejsze rzesze zwolenników fotografii do udziału w tym konkursie.

Po szczegółowe prospekty i warunki konkursu, należy się zgłaszać w: „Foto-Radjo-Palace Lwów, Redakcji Ilustrowanego Kurjera Krakowskiego oraz w biurze Polskiej Agencji Telegraf. we Lwowie.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Poświęcona pracy nauczycielstwa w szkole i poza szkołą.

A. W. TATOMIR

Zadania dydaktyczne dyrektora szkoły średniej.

Niniejszy artykuł, wygłoszony w postaci koreferatu podczas konferencji dyrektorów gimnazjów i seminarjów Okręgu Szkolnego Brzeskiego w czerwcu b. r., nie wyczerpuje zagadnienia wskazanego w tytule, lecz porusza tylko niektóre sprawy, stanowiące o ramach i najważniejszych środkach działania dyrektora dydaktyka. Chodzi mianowicie o jaknajsprawniejsze spełnianie przez dyrektora jego podstawowych zadań w dziedzinie nauczania.

Rzeczy, które omawiamy, są aż nadto proste i oczywiste. Nie są jednak pomimo to wywalaniem otwartych drzwi. Wyniósł je autor z tego obszernego materiału, który mu przyniosła kilkuletnia praca pedagogiczna w charakterze dyrektora i wyczałtatora, a wytyczną, którą się kierował, opracowując ten materiał, był Statut Gimnazjum Państwowego*).

Jeżeli niektóre uwagi artykułu mają charakter postulatów, wynika to z jego charakteru jako koreferatu, wygłoszonego na oficjalnej konferencji. W żadnym jednak razie nie było intencją autora narzucanie gotowych przepisów i formuł, które miałyby być stosowane bez liczenia się z warunkami danej szkoły, z charakterem grona nauczycielskiego, z indywidualnością i twórczą inicjatywą dyrektora.

PLAN PRACY.

Już na ostatniem w roku szkolnym posiedzeniu Rady Pedagogicznej**), na którym dyrektor winien omówić strony dodatnie i ujemne nauczania w ciągu roku, wyłonią się pewne postulaty i wytyczne dla planu pracy. Ostatecznie uporządkuje je sobie dyrektor, opracowując sprawozdanie roczne, i na nich się oprze przy układaniu planu pracy dydaktycznej na nowy rok.

---

*) W dalszym ciągu artykułu zastosowano skrót: S. G.

**) Skrót: R. P.

Plan ten zatem, oparty o odpowiednie wskazania Statutu, będzie ułożony przedewszystkiem na podstawie doświadczeń minionego roku, warunków i potrzeb szkoły. Wyszuną się w nim na czoło rzeczy najważniejsze, jak n. p. zagadnienia związane z nowym programem, które bezwzględnie w danym roku muszą być w pełni zrealizowane, a obok tego zadania, których realizacja przewidziana będzie na dłuższy okres czasu, na dwa lub więcej lat szkolnych.

W planie między innemi winny się znaleźć sprawy następujące:

1. Organizacja tygodnia szkolnego przygotowana w ten sposób, ażeby czas trwania nauki dla ucznia nie przekroczył norm, wskazanych w S. G. § 16 (co najmniej sześć godzin lekcyjnych dziennie), ażeby zapewnione były odpowiednie warunki pracy dla orkiestr, chórów i innych przedmiotów, nadobowiązkowych, któremi dyrektor powinien się żywo interesować, ażeby wreszcie w należyty sposób obmyślony był jeden dzień w tygodniu wolny od pracy domowej, czyli t. zw. wolne popołudnie. We wszystkim zaś ze szczególnem zwróceniem uwagi na to, ażeby zarówno obowiązkowe, jak i nadobowiązkowe zajęcia młodzieży nie przekraczały właściwej miary.

N. p. w jednym z gimnazjów okręgu podczas konferencji w sprawie dopuszczenia uczniów VIII-ej klasy do matury, w maju b. r. tłumaczono słabe postępy w nauce jednego z kandydatów tem, że zbyt wiele czasu w ciągu pobytu w szkole poświęcał orkiestrze. Oczywiście, że taki stan rzeczy jest nie do pomyślenia w szkole, gdzie praca jest należycie zorganizowana.

2. Organizacja komisyj specjalnych i ogólny program ich pracy (szczegółowy opracują komisje, każda dla siebie), ze szczególnem uwzględnieniem zadań, wysuwanych przez nowy program.

3. Środki metodyczne i wychowawcze celem podniesienia poziomu naukowego szczególnie zaniedbanych, czy z takich lub innych powodów słabych klas, grup, przedmiotów, a także organizacja specjalnej opieki dydaktycznej nad młodzieżą świeżo przybyłą do gimnazjum i nad uczniami drugorocznymi.

4. Opieka dydaktyczna nad klasą VIII-ą w sensie celowej i ekonomicznej od początku roku szkolnego organizacji pracy klasowej i domowej, któraby umożliwiła przygotowanie do matury bez przeciążania młodzieży.

5. Organizacja czytelnictwa młodzieży, ewentualnie w postaci zasadniczych wytycznych dla komisji specjalnej. Sprawa ta, rzecz prosta, wychodzi daleko poza kwestję technicznej organizacji biblioteki.

6. Organizacja metodycznego doskonalenia nauczycieli: lekcje pokazowe, referaty na posiedzeniach komisji, współpraca z nauczycielstwem szkół powszechnych i zawodowych, projekty konferencji metodycznych, sprawa udziału nauczycieli w pracach grup i ognisk metodycznych i t. p.

Przy tej sposobności chcielibyśmy zwrócić uwagę na konieczność specjalnego interesowania się dyrektora biblioteką pedagogiczną w tym sensie, czy jej kapitał nie jest martwy, czy wszyscy nauczyciele, a specjalnie młodzi i praktykanci z niego korzystają i w jaki sposób, czy istotnie biblioteka pedagogiczna przyczynia się do wytworzenia w szkole właściwej atmosfery naukowej.

7. Organizacja praktyki przedegzaminowej pojęta nie tylko jako przygotowanie do zawodu nauczycielskiego, ale równocześnie jako ważny moment pracy dydaktycznej szkoły, którego zaniedbanie odbić się może ujemnie na całości kształcenia tej pracy.

Opieka dyrektorów nad początkującymi nauczycielami niezawsze jeszcze jest wystarczająca. Niezależnie od wskazań nowoczesnej dydaktyki praktyczne wskazówki w tym względzie znaleźć można w aktualnym wciąż jeszcze artykule z przed 30-tu laty L. Kulczyńskiego p. t. „Praktyczny kurs kształcenia nauczycieli szkół średnich”. (Muzeum 1906 r.).

8. Współpraca z domem rodzicielskim: a więc sprawa uczenia się młodzieży w domu, zwalczanie korepetycji, kontrola czytelnictwa i t. p.

9. Plan powinien zawierać ponadto, obok zagadnień, wymagających równorzędnego traktowania, jedno z zagadnień nie naczelne, które szkoła postanawia sobie w danym roku ze szczególną troskliwością realizować, tak, ażeby w wyniku pozostało coś poważniejszego na trwałe w dorobku szkolnym. Jakże zaś ma to być zagadnienie, zależy od potrzeb szkoły i zainteresowań nauczycieli. Mogą to więc być jakieś próby metodyczne, zwłaszcza w związku z realizacją nowych programów, badania z dziedziny regionalnej potrzebne dla celów nauczania, organizacja pracy domowej młodzieży, kwestje związane z koinstrukcją w szkole koedukacyjnej, sprawa kółek naukowych w szkole i t. p. Tak więc jak każdy ambitny nauczyciel rokrocznie jakiemuś zagadnieniu w obrębie swojej pracy poświęca szczególną uwagę, tak i szkoła jako całość winna mieć podobne ambicje, których wynikiem byłoby dokonanie rzeczy pozytyw-

nych: zrobienie w jakiejś dziedzinie większego niż w innych kroku naprzód.

Rzecz prosta, iż realizacja takiego zagadnienia naczelnego jest wtedy możliwa, gdy zasadnicze kółka maszyny szkolnej należycie funkcjonują.

Do ciekawszych zagadnień specjalnych, jakie się mogą znaleźć w planie pracy, należy np. organizacja kółek naukowych, o ile w danej szkole istnieją aspiracje młodzieży w tym kierunku. W organizacji kółek zwrócić należy uwagę na to, ażeby skupiały one istotnie zainteresowaną pewnymi zagadnieniami młodzież, ażeby nie grzeszyły masowością i formalizowaniem, żeby nie były rozwalkowywaniem lekcji szkolnych, lecz istotnie pogłębiały wykształcenie ucznia, ażeby wreszcie, prócz pracy na wewnątrz, dawały też coś na zewnątrz, szkole, szerszym warstwom kolegów, a więc np. odczyty, pogadanki, imprezy literackie, tablice wycinków, czy ilustracji.

W szkołach specjalnych, do jakich należą seminarja nauczycielskie, plan pracy w porównaniu z tem, cośmy przedstawili, ulegnie naturalnie pewnym modyfikacjom, czy zasadniczym uzupełnieniom przez uwzględnienie np. sprawy organizacji praktyki pedagogicznej, sprawy zaznajamiania młodzieży z programem szkół powszechnych i innych specjalnych zagadnień.

W każdym jednak razie tak czy inaczej opracowany plan każdej szkoły winien zawierać rzeczy konkretne, to mianowicie, co istotnie musi i w danych realnych warunkach może być zrobione.

Po przedyskutowaniu i ustaleniu planu na posiedzeniu R. P. jeden jego egzemplarz, z odpowiednio szerokimi marginesami do czynienia uzupełnień i uwag realizacyjnych, ma się znajdować w rękach dyrektora, drugi musi być stale dostępny nauczycielom, celem umożliwienia im kontrolowania własnych planów i samej pracy stosownie do wytycznych planu szkoły.

Przy końcu roku szkolnego plan ten poddany będzie rzeczowej dyskusji na posiedzeniu R. P. pod kątem przeprowadzonej realizacji i z wyciągnięciem realnych wniosków na przyszłość.

RADA PEDAGOGICZNA.

Kompetencje R. P. i stosunek do niej dyrektora określa S. G. §§ 23 i 24.

Jeśli chodzi o plenarne posiedzenia R. P., to w myśl zarządzeń władz szkolnych (por. zarząd. Min. W. R. i O. P. z

7.XI.1927 r. Dz. Urz. p. 234) odbywa się jedno posiedzenie na początku roku szkolnego i po jednym na końcu każdego okresu, czyli pięć posiedzeń. Jest to oczywiście pewne minimum. Życie wymagać będzie przekroczenia tej cyfry może w pięćdziesięciu, może czasem i w stu procentach. Ale to, co się spotykało w niejednej szkole okręgu w ub. roku szkolnym, gdzie cyfrę tę wielokrotnie nieraz przekroczone, do trzydziestu i czterdziestu nawet posiedzeń, świadczy o nienormalnym stanie rzeczy i niedopuszczalnym przeciążaniu nauczycieli ciągłymi obradami, a co za tem idzie sprawozdaniami, protokołami i t. p.

Przyczyny tego stanu rzeczy tkwią w tem, że w szkole niema należytego podziału pracy, że dyrektor na porządek dzienny R. P. wprowadza sprawy nieraz drobne, czasem nieistotne, blahe albo takie, które powinien załatwić własnym zarządzeniem, autorytetem lub przykładem, że wreszcie dyrektor albo sam grzeszy gadulstwem, albo pozwala na wielogodzinne gadulstwo członkom R. P., na walkowanie spraw, które mogłyby być załatwione krótko i rzeczowo.

Główną atoli przyczyną tego zjawiska jest fakt, że nie jeden dyrektor zapomina o tem, iż wiele spraw, wymagających koordynacji wysiłków nauczycieli, da się nieraz zorganizować w szkole dobrze prowadzonej drogą bezpośredniego, żywego stosunku dyrektora z gronem nauczycielskiem, bez specjalnych posiedzeń R. P. Kto zaś za główny czy prawie wyłączny środek współpracy dyrektora z gronem uważa posiedzenia R. P., ten nie wybrał drogi skutecznie do celu wiodącej i nigdy nie doprowadzi do istotnie głębokiego zjednoczenia pracy poszczególnych nauczycieli, do jednolitego frontu dydaktycznego.

Uwagi te, rzecz prosta, nie mają na celu pomniejszania kompetencji i znaczenia R. P., jasno określonych w S. G. Chodzi natomiast o to, żeby spełniała ona w właściwy sposób właściwe swe zadania, co w dużej mierze zależy od dyrektora. Chodzi o to, ażeby dyrektor zapewnił jej obradom sprawność przez taktowne, ale energiczne kierownictwo, umożliwiające każdemu członkowi R. P. pełną swobodę w rzeczowym wypowiedzeniu się, ażeby umiał utrzymać wobec R. P. swój autorytet przy należytych poziomach jej obrad, ażeby nie dopuszczał do tego, by posiedzenia upływały na bezprzedmiotowych dyskusjach czy polemikach bez widocznego i poważnego rezultatu obrad, ażeby wreszcie istotnie respektował wszystkie uchwały R. P. i czuwał, by nie pozostały one martwą literą w protokole i by praca nad ich realizacją objęła, jeśli potrzeba, wszystkich członków R. P. i tych zatem, którzy — jeśli uchwała nie zapadła jednogłośnie — przeciw niej głosowali.

Jeżeli bowiem R. P. jest niezmiernie ważnym czynnikiem życia szkolnego, bez którego tego życia nie można sobie wyobrazić, to jednak prawidłowość jej funkcjonowania, zdolność do inicjatywy i pracy twórczej zależy od świadomości celów kierującej nią woli, którą reprezentuje, reprezentować powinien — dyrektor.

KOMISJE SPECJALNE.

„Dla opracowywania specjalnych zagadnień mogą być tworzone z pośród członków Rady*) bądź przez dyrektora, bądź przez samą Radę specjalne komisje. (S. G. § 24). W związku z tem brać można pod uwagę komisje następujące:

1) *Komisje klasowe.* Zbierają się one zwyczajnie raz na okres celem omówienia postępów danej klasy, ustalenia ocen okresowych względnie rocznych, omówienia charakterystyk uczniów i t.p. W istotnie uzasadnionych wypadkach dla spraw specjalnych czy aktualnie pilnych i ważnych, zbierają się te komisje na posiedzenia nadzwyczajne.

W każdym jednak razie dla klas nowego gimnazjum komisje zbierać się muszą także na początku okresu, celem ostatecznego uzgodnienia planu pracy, opracowanego przez komisje przedmiotowe.

2) *Komisje przedmiotowe.* Komisje te, składające się z nauczycieli tego samego przedmiotu, lub grupy przedmiotów, pokrewnych, ustalają na początku każdego okresu rozkład materiału na dany okres z uwzględnieniem takich zagadnień jak korelacja, aktualizacja, momenty środowiskowe i życiowo-praktyczne w nauczaniu, lektura uzupełniająca (o ile niema specjalnej dla spraw czytelnictwa komisji), ważniejsze tematy prac piśmiennych, ciekawsze próby metodyczne; obmyślają też one i projektują środki celem zorganizowania pracowni lub uzupełnienia w istniejących już pracowniach braków w zaopatrzeniu i należytem funkcjonowaniu. Wogóle, jeśli chodzi o pomoce naukowe, będzie to rzeczą komisyj opracowanie na początku roku szkolnego postulatów, i wniosków co do ich uzupełnienia i konserwacji, stosownie do najważniejszych potrzeb, związanych z planem pracy.

Na końcu każdego okresu odbywają komisje posiedzenia sprawozdawcze, celem zorientowania się w wynikach pracy, trudnościach jakie napotkano i wyciągnięcia wniosków praktycznych na następny okres; na końcu zaś roku szkolnego przygotowują należycie uzasadnione wnioski dla R. P. co do wyboru podręczników szkolnych na rok następny.

*) Pedagogicznej.

Do zadań komisyj przedmiotowych należy też urządzenie od czasu do czasu, w zależności od ogólnego planu pracy w szkole, lekcji pokazowych, dla których omawiania komisje zbierają się na posiedzenia nadzwyczajne.

Jest też rzeczą pożądaną, ażeby na posiedzeniach komisyj przedmiotowych zdawano krótkie sprawozdania z aktualnej lektury dydaktycznej, wyciągając z niej praktyczne wnioski dla szkoły.

3) *Inne komisje specjalne* mogą powstawać przejściowo lub na stałe dla różnych zadań specjalnych, które szkoła chce zrealizować. Z takich komisyj najbardziej pożądaną byłaby *komisja dla spraw czytelnictwa*. Sprawa bowiem opieki nad biblioteką i czytelnictwem w szkole zbyt często zdana jest na nieskoordynowaną pracę kilku nauczycieli, nie mówiąc już o tem, że nieraz biblioteką de facto zawiaduje paru starszych uczniów bez dostatecznej kontroli, albo znowu, przy dużej bibliotece, kierownictwo jej spoczywa na barkach z trudem dającego sobie radę, jednego nauczyciela. Taki stan rzeczy, oczywiście, przynosi wiele szkody. Odpowiednia natomiast komisja mogłaby czuwać nad właściwą polityką czytelnictwa w szkole, nad celowem, a nie zależnem tylko od fachowych zainteresowań i osobistych zamiłowań dyrektora lub bibliotekarza, uzupełnianiem księgozbioru według wymagań programu i urzędowych wykazów lektury, nad systematyczną i celową organizacją biblioteki ogólnej i bibliotek specjalnych, czy klasowych, nad propagandą książki w szkole, urządzeniem odpowiednich pokazów, ankiet, wykresów i t.p. Pod jej wreszcie opieką znajdowałyby się też *czytelnia szkolna* zaopatrzona w bibliotekę podręczną i czasopisma, a pojęta jako ośrodek zainteresowań umysłowych młodzieży, warsztat pracy samodzielnej, organicznie związany z pracą uczniów na lekcjach i w domu, rodzaj pracowni, przystosowanej w urządzeniu i organizacji do poziomu młodzieży, wymagań programu i warunków, w jakich się znajduje dana szkoła.

Stosunek komisyj do Rady Pedagogicznej. 1) Komisje przygotowują na posiedzenia R. P. wymagające jej aprobaty wnioski; 2) dają krótkie sprawozdania ze swej działalności, przy czem unikać należy sprawozdań tasiemcowych, pomieszczanych następnie w kilkunastuarkuszowych protokołach, chodzi bowiem o pracę żywą a nie papierową; 3) opracowują na ewentualne posiedzenia R. P. zagadnienia specjalne.

Dyrektor a komisje. Z organizacją prac R. P. i komisyj specjalnych wiąże się ściśle i wynika z niej racjonalny podział pracy pomiędzy członków grona nauczycielskiego, o czem dyrektor musi zawsze pamiętać.

Dyrektor współpracuje zatem z komisjami jak najwydatniej i jest z reguły w każdej z nich przewodniczącym. Zdanie jednego z dyrektorów okręgu, wypowiedziane do autora artykułu, że owszem, istnieją w szkole, którą kieruje, komisje, ale on się do spraw ich nie miesza, nie chcąc krępować nauczycieli, jest zaprzeczeniem właściwej roli dyrektora w szkole.

Dyrektor czuwa też nad zgodną z obowiązującymi przepisami i zarządzeniami władz, a także potrzebami szkoły działalnością komisyj; zwraca uwagę na to, ażeby członkowie komisyj przychodzili na posiedzenia przygotowani, z konkretnymi wnioskami, planami i t. p., ażeby dyskusja na posiedzeniach była rzeczowa, z unikaniem czężej gadaniny, czyli poprostu zwraca uwagę na to, żeby technika posiedzeń ze szkodą dla sprawy nie kulała, jak to się często, niestety, dzieje.

Dyrektor, w zależności od poczynionych spostrzeżeń i wymagań życia szkolnego, ale zawsze tylko z istotnej potrzeby, zwołuje nadzwyczajne posiedzenia komisyj, w szczególności zaś winien tego przestrzegać w stosunku do klas, w których realizuje się nowy program.

Troszczy się wreszcie dyrektor o to, ażeby prace poszczególnych komisyj wiązały się w realizacji w jednolitą całość, zgodną z całokształtem pracy szkoły.

c. d. n.

Sprawozdanie Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego przy Kuratorjum Okr. Szk. Brzeskiego za I półrocze 1934 r.

W dniu 14.VI-1933 r. zawiązał się Okręgowy Komitet Nauczycielski przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego, celem zorganizowania pomocy materialnej pozostającemu bez pracy na terenie Okręgu nauczycielstwa.

Nauczycielstwo, dając wyraz zrozumieniu ciężkiej sytuacji swoich kolegów i koleżanek, nie uchyliło się od spełnienia obywatelskiego obowiązku i opodatkowało się w wysokości 1% i 0,5% od otrzymywanych poborów miesięcznych. W akcji nauczycielstwa wzięli również udział urzędnicy administracji szkolnej.

Zgodnie z uchwalonym przez Okręgowy Komitet Nauczycielski regulamin P.P. Inspektorzy Szkolni, powołani na reprezentantów, tegoż na terenie obwodów szkolnych, przeprowadzili rejestrację nauczycieli i kandydatów stanu nauczycielskiego, pozostających bez pracy nie z własnej winy i zamieszkujących stale na terenie Okręgu.

Rejestracja wykazała:

Pozostających bez pracy	W dn. 1/XII-33 r.	W dn. 30-VI-34 r.
nauczycieli szkół powszechnych	217	185
nauczycieli szkół średnich	4	4

Liczba zarejestrowanych nauczycieli pozostających bez pracy zmniejszyła się w ciągu półrocza o 32 nauczycieli, co się tłumaczy nadaniem im posad etatowych wzgl. kontraktowych przez Kuratorjum.

Zarejestrowanym przez Inspektoraty Szkolne nauczycielom pozostającym nadal bez pracy przyszedł z pomocą Okręgowy Komitet Nauczycielski w formie stworzenia nowych placówek pracy, na których za wykonywaną pracę udzielał zapomóg pieniężnych w wysokości od 30 zł. do 100 zł. miesięcznie, zależnie od sytuacji materialnej kandydata, zakresu pracy i możliwości budżetowych Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego.

Placówki takie powstały przy szkołach jako praktyki dla kandydatów stanu nauczycielskiego, przy organizacjach i instytucjach wciągniętych do akcji oświatowo = pozaszkolnej i częściowo przy biurach administracji szkolnej.

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 1934 r. Okręgowy Komitet Nauczycielski zatrudnił 141 nauczycieli pozostających bez pracy, udzielając zapomóg:

26 kandydatom w wysokości 100 zł. miesięcznie
9 kandydatom w wysokości 80 zł. miesięcznie
65 kandydatom w wysokości 50—60 zł. miesięcznie
41 kandydatom w wysokości 30—40 zł. miesięcznie

W poszczególnych miesiącach półrocza z zapomóg Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego korzystało:

Nauczycieli szkół	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec
powszechnych	95	86	84	94	95	97
średnich	2	2	2	2	2	2
RAZEM	97	88	86	96	97	99

Ze składek nauczycielstwa i urzędników administracji szkolnej wpłynęło w ciągu półrocza przeciętnie 6.361,20 zł. miesięcznie.

Przeprowadzone w dn. 1.II r.b. zaszeregowanie nauczycieli i urzędników do nowych grup uposażenia wpłynęło na Okręgowy Komitet Nauczycielski nie zmniejszyło, gdyż nauczycielstwo, rozumiejąc doniosłość akcji Komitetu w przyszłości z pomocą znajdującym się w nadzwyczaj ciężkiej sytuacji kolegom i koleżankom, pozostającym bez pracy, nie uchyliło się od dalszego wpłacania składek na fundusz Komitetu Nauczycielskiego.

Sprawozdanie Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego przy za 1 półrocze

DOCHÓD

za 1 kwartał

1 Saldo na 1 stycznia 1934 r.		128,25
2 Składki: od nauczycieli szkół powszechnych	15976,27	
od nauczycieli seminarjów	325,35	
od nauczycieli szkół średnich	1746,14	
od nauczycieli szkół przemysłowych i handlowych	883,52	
od nauczycieli szkół rolniczych	120,54	
od urzędników Administracji szkolnej	514,32	19565,14
3 Odsetki		1,12
4 Inne (mylne wpłaty)		73,55
		<u>19768,06</u>

DOCHÓD

II kwartał

1 Saldo		2713,89
2 Składki:		
od nauczycieli szkół powszechnych	15437,73	
seminarjów	345,01	
szkół średnich	1458,48	
szkół przemysłowych i handlowych	748,31	
szkół rolniczych	91,06	
od urzędników Administracji szkolnej	456,55	18531,14
		<u>21251,03</u>

kasowe

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego

roku 1934.

1934 roku	R O Z C H Ó D
1 Zapomogi dla nauczycieli	15790,00
2 Opłaty manipulacyjne	131,84
3 Koszty administracyjne	18,80
4 Zasiłki	1076,23
5 Zwrot mylnych wpłat	37,30
	<hr/>
	17054,17
Saldo na 1 kwietnia 1934 r.	2713,89
	<hr/>
	19768,06

1934 roku	R O Z C H Ó D
1 Zapomogi dla nauczycieli	13520,00
2 Opłaty manipulacyjne	81,45
3 Koszta administracyjne	7,75
4 Zwrot mylnych wpłat	12,00
	<hr/>
	13621,20
Saldo na 1 lipca 1934 r.	7629,83
	<hr/>
	21251,03

DOCHÓD

Zestawienie obrotów O. K. N. od początku

1 Składki:		
od nauczycieli szkół powszechnych	36952,78	
od nauczycieli seminarjów	781,82	
od nauczycieli szkół średnich	3606,89	
od nauczycieli szkół przemysłowych i handlowych	1730,88	
od nauczycieli szkół rolniczych	245,67	
od urzędników administracji szkolnej	1135,74	44453,78
2 Odsetki		1,12
3 Inne (mylne wpłaty)		73,55
		<u>44528,45</u>

Akcja Komitetu stworzyła dla wielu jedyne środki egzystencji, a wszystkim, objętym nią, ułatwiła przetrwanie ciężkiego okresu bezrobocia. Przytem zatrudnieni na placówkach, utworzonych za pośrednictwem Komitetu, nie tylko nie tracili przydatności zawodowej, ale nawet podnosili ją przez zdobywanie praktyki w swoim zawodzie. Przez otoczenie opieką koleżeńską kandydatów stanu nauczycielskiego całe nauczycielstwo wydatnie przyczyniło się do wyrobienia w nich poczucia przynależności do stanu nauczycielskiego i trwałego związania z nim. Udzielana nieprzerwanie pomoc materialna była wyrazem dobrze rozumianej ofiarności i solidarności koleżeńskiej.

Składając powyższe sprawozdania, Okręgowy Komitet Nauczycielski stwierdza celowość i potrzebę kontynuowania rozpoczętej akcji, wierząc, że nadal całe nauczycielstwo bez wyjątku weźmie w niej udział.

Brześć n.B., dn. 6 sierpnia 1934 r.

Przewodniczący O. K. N.

(—) R. PETRYKOWSKI

Kurator O. S. Brzeskiego

---

istnienia, czyli od 1.XII 1933 r. do 30.VI. 1934 r. **ROZCHÓD**

---

1 Zapomogi dla nauczycieli	35390,00
2 Opłaty manipulacyjne	220,24
3 Koszta administracyjne	162,85
4 Zasiłki	1076,23
5 Zwrot mylnych wpłat	49,30
	36898,62
Saldo na dzień 1 lipca 1934 r.	7629,83
	<u>44528,45</u>

Sprawozdanie kasowe
T-wa Pop. Bud. Publ. Szkół Pow.
Zarządu Okr. w Brześciu n/B.

PRZYCHODY:

1. Od Zarządu Głównego Twa:	
a) na wydatki organizacyjne	210.—
b) dotacje na budowę szkół	175.000.—
2. Dochody niestałe (ofiary, zbiórki i imprezy)	4.634.99
3. Odsetki P. K. O. i dopisania	18.30
4. Z akcji zbiórkowej w dniu 11—13.XI 1933 r.	10.113.50
5. Wpłaty na konto członków, dożywotnich	2.369.30
6. Ze sprzedaży znaczków na świadectwa szkolne	22.708.90
7. Od Kół T-wa za sprzedany materiał	153.722.25
8. Sumy przechodnie (wpłaty za sprzedany materiał lecz wobec niewyraźnych tytułów księgowane na konto przejściowe)	6.857.50
	<u>375.634.54</u>

ROZCHODY:

1. Przelew na konto 3939 Zarządu Głównego z tytułu 25% należności za sprzedany materiał do dnia 1.VII-34 r.	36.803.—
2. Wydatki administracyjne:	
a) rzeczowe (organizacyjne, kancelaryjne, prowizje i manipulac. P. K. O)	1.293.11
b) osobowe (wynagrodzenie personelu biurowego)	775.—
3. Zwrot niewłaściwie wpłaconych	145.50
4. Pożyczki i zasiłki instytucjom komunalnym na budowę szkół	*310.000.—
a) pożyczek 267.900	
b) zasiłków 42.100	
5. Saldo gotówkowe na dzień 1.VIII.34 r. wP.K.O.	26.617.93
	<u>375.634.54</u>

PREZES (—) *E. Dunin-Markiewicz*
 SKARBNIK: (—) *W. Nowakowski*

* Kwota 310.000 zł. została w m-cach czerwcu i lipcu rozdzielona między gminy na budowę szkół powszechnych. Podział uwidoczniiony jest w dołączonym wykazie.

Wykaz miejscowości, w których budują, wzgl. wykańczają się szkoły powszechne w sezonie budowlanym roku bieżącego.

OBWÓD	Miejscowość	T-wo na ten cel udzieliło		Ogółem
		Pożyczki	Zasiłki	
E Brzeski	Domaczewo	2000	—	44000
	Czernie	6000	—	
	Niechołsty	1500	1500	
	Brześć	15000	—	
I Drohicki	Hoszczewo	4000	—	6500
	Wólka Szymanow.	1000	1500	
S Kobryński	Świszcz	2000	500	17000
	Rudziec Wielki	4000	1000	
	Jeremicze	2000	—	
	Hołowczyce	3500	1000	
	Radostów	1000	2000	
S Koszyrski	Siedliszcze	8000	—	20000
	Obzyr Wielki	7000	—	
	Huta Borowińska	—	5000	
E Kosowski	Święta Wola	3700	—	9000
	Wólka Telechańska	—	800	
	Różana	3700	800	
L Łuniniecki	Milewicz	2000	3000	30000
	Sitnica	2000	3000	
	Puzicze	3000	—	
	Czudzin	1000	—	
	Czuczewicze	1000	—	
	Różan	9000	—	
	Rozdziałowicze	3000	—	
Oharewicze	3000	—		
O Piński	Mołotkowicze	2500	—	11000
	Parszewicze	2500	—	
	Łasick	3000	—	
	Chojno	3000	—	
P Prużański	Leżajka	5000	—	5000
P Stoliński	m. Stolin	5000	5000	
	Horodnia	9000	1000	
	Białouszy	9000	1000	

OBWÓD	Miejscowość	T-wo na ten cel udzieliło		Ogółem	
		Pożyczki	Zasiłku		
P O L E S I E	Stoliński	Maliszew	2000	3000	50000
		Uholec	4500	—	
		Wielemicze	6000	—	
		Bereźce	4500	—	
B I A Ł O C Z Y N	Białostocki	Księżyno	5000	1000	34000
		Czarna Wieś	5000	1500	
		Trzcianne	5000	—	
		Zofjówka	4000	500	
		Sokoły	6500	—	
		Mazury	3000	—	
		Gałusze-Puszcza	2500	—	
C C C	Bielski	Hajnówka	10000	—	22000
		Tołwin	6000	—	
		Miłkowicze	3000	3000	
T O C C O	Łomżyński	Pniewno	4000	—	28000
		Tyszk-Łabnie	1000	2000	
		Czaplica	4000	1000	
		Poryte Jabłoń	2000	1000	
		Grądy Duże	2000	1000	
		m. Szczuczyn	10000	—	
S O S	Ostrołęcki	Piski	2000	—	26000
		Rozwory-Przytuły	2000	—	
		Kamianka	2000	—	
		Myszyniec	12000	—	
		Brańszczyk	6000	—	
		Łączyn	2000	—	
B I A	Sokółski	Korycin	3000	—	7500
		Zwierzyniec Wielki	2000	—	
		Sidra	1500	1000	
R A Z E M		267900	42100	7500	

310000

(—) W. Nowakowski
Skarbnik

Z wydawnictw.

F. Śliwiński: *Zasady nowego ustroju szkolnictwa polskiego.* (Biblioteka „Współpracy Domu i Szkoły”. Zeszyt XIII). Książnica - Atlas. Lwów — Warszawa 1934 r.

Wiadomości o nowym ustroju szkolnictwa, które otrzymuje szeroki ogół rodziców za pośrednictwem prasy, radja, szkoły i t. d. są z natury rzeczy trywkwowe i niezpełne. Ponieważ podstawowe zręby zreformowanego ustroju naszego szkolnictwa są już obecnie gotowe, istnieje możność zebrania najważniejszych wiadomości o dokonanej reformie w jedną całość, jaką właśnie przedstawia wydawnictwo S. A. Książnica—Atlas. — W broszurze tej, wydanej staraniem Stow. Dyrektorów Pol. Szkół Śr. Państw. pod redakcją Dr. E. Łozińskiego, zebrane są podstawowe wiadomości o nowym ustroju wszystkich dziedzin szkolnictwa (przedszkoli, szkół powszechnych, średnich, zawodowych i wyższych) z uwzględnieniem stanu dotychczasowego i stopniowych przemian, jakim organizacja nowego szkolnictwa ulegać będzie w okresie przejściowym. Treść ilustrują wykresy, ułatwiające dokładniejsze zorientowanie się w całości poruszonych zagadnień. Podane w broszurze uwagi, dotyczące celów wychowawczych, pracy w szkole i w domu, przechodzenia z jednej kategorii szkół do innej i t.p., stanowić będą niewątpliwie cenny materiał informacyjny dla rodziców, posiadających dzieci w wieku szkolnym.

S. Kulakowski: *Pierwsza książka do nauki języka rosyjskiego dla Polaka.* Książnica — Atlas, Lwów — Warszawa 1934 r. Str. 258.

Brak odpowiedniego podręcznika u nas spowodował autora niniejszej książki, wykładającego od szeregu lat język rosyjski na wyższych uczelniach warszawskich, do opracowania „Podręcznika do nauki języka rosyjskiego”.

W załączeniu do tekstów i gramatyki, poza preparacjami, które mają na celu zaznajomienie czytelnika z materiałem tak deklinacji, jak i konjugacji, autor daje również słownik wyrazów rosyjskich i polskich, brzmiących jednakowo i podobnie, a mających inne znaczenia.

Pisownia, która została przyjęta w tej książce jest to tak zwana „pisownia nowa”, której aprobatą została specjalnie uzyskana od Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Akademią Umiejętności oraz Uniwersytetami Krakowskim i Warszawskim.

Jan Cieśliński et Leon Koźmiński: *La France au travail.* Agriculture. Industrie. Commerce. Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa, 1934, str. 190.

Książka „La France au Travail”, przeznaczona dla liceów zawodowych, a zwłaszcza handlowych, daje obraz życia gospodarczego dzisiejszej Francji. Prócz ustępów technicznych, opisowych, znajdują się wyjątki z utworów literackich, związanych z życiem czy jakimś zagadnieniem gospodarczym. Wyjątki te

swym stylem i żywością urozmaicając treść książki i przyczyniają się również do rozszerzania i bogacenia słownika uczniów, którzy książką tą będą się posługiwali. Każdy ustęp opatrzony jest uwagami autorów, mającymi na celu uzupełnienie wiadomości podanych w ustępach z dzieł francuskich pisarzy. Autorowie w nich dają dane statystyczne, dotyczące się produkcji Francji, podkreślają znaczenie pewnych gałęzi wytwórczości, wyjaśniają terminy handlowe, znajdujące się w tekstach i trudniejsze wyrazy. Książkę ozdabiają liczne ilustracje.

OSCAR WILDE: „*The Happy Prince*“ i „*The Nightingale and the Rose*“.

Krótkim szkicem biograficznym, objaśnieniami i słowniczkiem zaopatrzyła Dr. Klara Jastroch (Biblioteczka Angielska, zes. 3 i 4) Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa. 1934.

„*Szkolnictwo prywatne*“.

Nakładem wydawnictwa Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego wyszedł z druku zbiór przepisów p. t. „*Szkolnictwo prywatne*“, zawierający tekst ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych i wydane dotychczas w związku z tą ustawą rozporządzenia, okólniki i normatywne wyjaśnienia.

Cena zbioru — 1,50 zł. (wraz z przesyłką).

Przy zamówieniu należy jednocześnie przekazać należność czekiem K. O. na konto Nr. 208,850.

K. Jabłowski. *Jak zdobywać pracę i stanowisko*. Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa 1934. Str. 128 zł. 3.

Zdobywanie pracy zarobkowej należy do najtrudniejszych zabiegów handlowych i wymaga dobrego opanowania pewnych zasad taktycznych. Należy wiedzieć, jak, kiedy i gdzie pracy szukać, jak się ogłaszać, jak o sobie mówić, aby przekonać kierownika przedsiębiorstwa, że się jest kandydatem istotnie do danej pracy odpowiednim. Przewodnika, któryby jasno i zwięźle zagadnienia te ujmował i mógł służyć praktyczną radą, odnośna literatura polska dotychczas nie posiadała. To też książka K. Jabłowskiego jest wydawnictwem bardzo na czasie. Służyć może każdemu, wskazuje bowiem metody poszukiwania pracy. A ponieważ poświęca także bardzo wiele miejsca sprawie wyboru własnego zawodu, ma pierwszorzędne znaczenie dla młodzieży szkolnej. Przejrzysta forma zewnętrzna, liczne przykłady, wzory, potoczny język i pewna siła sugestywna, bijąca z kart tej książki i napawająca zdrowym optymizmem, są zaletami które stanowią jej wysoką wartość praktyczną.

„*Świat i życie*“ zeszyt VI (tomu 2-go). Nakład Książnicy Atlas. Lwów — Warszawa. 1934 r.

Co to są grzyby — pytanie napozór aż do zawstydzenia błahę — a jednak niewiele znajdzie się ludzi nawet naprawdę wykształconych, którzyby umieli odpowiedzieć na to pytanie. Coś się tam wie o grzybach trujących i

„prawdziwych”, ale poza tem nasze wiadomości o tym niesłychanie licznym i rozmaitym świecie roślinnym są naogół — powiedzmy to szczerze — więcej niż mętne i niedostateczne. W ostatnim numerze zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie” prof. dr. W. Siemaszko opowiada rzeczy niesłychanie ciekawe właśnie o grzybach, o ich życiu, o zachłanności, z jaką wdzierają się w każdą szczelinę i każdy dla istot żywych, zdawałoby się, niedostępny zakątek świata. Grzyby znajdowano w zastygłej lawie wulkanu, w solance, wydobytej z Wieliczki.

Poza tem numer VI „Świata i Życia” przynosi, jak zwykle, szereg niezmiernie ciekawych artykułów najlepszych piór w Polsce (T. Nałęcz, dr. J. Starzyński, T. Sławiński, prof. dr. J. Lewiński, prof. dr. E. Romer, prof. dr. W. Staszewski, J. Meszyński, J. Parandowski, doc. dr. P. Stonimski, dr. St. Rudzki, prof. dr. K. Nitsch, prof. dr. E. Rybka).

Liczne i bardzo ładne ilustracje zdobią i ten zeszyt.

St. Arnold, Cz. Leśniewski, H. Poboska. Polska w rozwoju dziejowym. Tom II. Zagadnienia ustrojowe, gospodarczo-społeczne i kulturalne. Str. 250. M. Arct, Warszawa, 1934 r. Cena zł. 6.—

Książka powyższa stanowi drugi tom wydawnictwa, które ukazało się przed paru laty i oddało usługi w pracy szkolnej i nauczycielskiej.

Tom pierwszy dawał przegląd dziejów politycznych kraju, ujęty w przekrojach „podłużnych”, tom drugi daje podobnie syntetyczne ujęcie zagadnień z historii ustroju, społeczno-gospodarczej i historii kultury.

Zagadnienia ustrojowe podzielone zostały na następujące działy: „Państwo i społeczeństwo”, „Administracja i urzędy”, „Sejm w Polsce”, „Sądownictwo”, „Ustrój skarbowy, pieniądź” i „Wojskowość”. Jak widać z przytoczonych tytułów, autorowie scharakteryzowali tu szereg walnych zagadnień ustrojowych w ich genetycznym rozwoju. Naogół rozważano tu tematy, omawiane w normalnym kursie nauki szkolnej, ale należy podkreślić wprowadzenie dwu zagadnień nowych.

Jednym z nich jest „Państwo i społeczeństwo”, temat, opracowany we wstępie całej książki. Autorzy starają się tu wprowadzić w umysł studjujących problem doniosły dla życia obywatelskiego we współczesności — wzajemny stosunek społeczeństwa i państwa w polskiej tradycji historycznej.

Drugi temat nowy to rozdział o skarbowości i pieniądzu, stanowiący naturalną podbudowę pod współczesne wychowanie gospodarcze młodzieży.

Zagadnienia gospodarczo-społeczne ujęte zostały w szereg rozdziałów, odpowiadających strukturze społecznej Polski przedrozbiorowej, z zaznaczeniem w poszczególnych rozdziałach przemian, jakie zachodziły w ciągu XIX wieku. Nowe i oryginalnie skonstruowane są tu rozdziały o rolnictwie oraz o przemyśle i handlu.

Zagadnienia kulturalne ujęto w trzech rozdziałach: „Oświata i szkolnictwo na tle życia umysłowego w Polsce”, „Teatr i muzyka” i „Sztuki plastyczne”. Dwa ostatnie stanowią właściwie rozbudowę i wzbogacenie normalnego kursu historii w szkole średniej.

Całość materiału scharakteryzowana jest w przekrojach do roku 1914.

Jaki jest cel praktyczny książki?

W pierwszym rzędzie książka ta służyć powinna maturzystom. Znajdują tu ujęte w syntetyczne charakterystyki wszystkie zagadnienia z przeszłości Polski: ujęcie to pozwoli im nie tylko na powtórzenie, ale i na *uzupełnienie i pogłębienie wiadomości*.

Pozatem „Polska w dziejowym rozwoju“ służyć może nauczycielom szkół powszechnych, którzy znajdują w niej zebrany materiał (wg. najnowszych opracowań naukowych) potrzebny im w celu opracowywania i przygotowywania lekcji historii w szkole powszechnej.

Bolesław i Józef Adamowicze: „Przez Atlantyk“, 16 stron ilustracyj. Wydawnictwo M. Arcta, 1934. Cena zł. 2.—

Opis ciężkiego życia B-ci Adamowiczów rozpoczyna te pamiętniki. W twardej pracy, przy nieustępliwej oszczędności, zdobywają dobrobyt, by go całkowicie poświęcić idei polskiego przelotu nad Atlantykiem północnym. Cały majątek topią w przygotowaniach, katastrofach i reparacjach, wreszcie lecą i — co najważniejsze — docierają do Warszawy.

Prostota opowiadania, połączona z witalnością czynu i romanizmem przedsięwzięcia, daje jedną z najciekawszych książek ostatnich czasów.

Książeczka miła, dobrze wydana, ozdobiona jest kilkunastoma ilustracjami na specjalnych wkładkach.

Książka nadaje się dla każdego wieku, przede wszystkim zaś powinna być jaknajszerszej rozpowszechniona wśród młodzieży wszystkich sfer, klas i stopni wykształcenia.

Z czasopism.

Wszedł z druku Nr. 2 (18) kwartalnika ZRĄB. Na treść numeru składają się następujące artykuły: *Współczesna polska myśl wychowawcza* (Ludwik Chmąj), *Poglądy starożytnych na historję, jako przedmiot wychowania państwowego i obywatelskiego* (Michał Kreczmar), *Wykształcenie ogólne w szkolnictwie zawodowym Francji i Belgii* (Oxana Pawłowska), *Obchody i uroczystości, jako czynnik wychowania Państwowego* (Jerzy Strowski).

Na wyróżnienie zasługuje zapoczątkowany w tym numerze nowy dział: *Realizacja nowego programu*, który zawiera szereg uwag zebranych w ostatnim roku szkolnym przez Radę Pedagogiczną jednego z gimnazjów w Warszawie w związku z realizacją programów w klasie I-szej gimnazjum.

W dziale petiowym znajdują się: a) recenzje książek teoretycznych z zakresu psychologii i teorii wychowania obywatelskiego oraz książek praktycznych dla nauczycieli i młodzieży, b) omówienie czasopism polskich i zagranicznych, traktujących o zagadnieniach wychowawczych i dydaktycznych, c) kronika poświęcona Konferencji Sekretarzy Okręgów Zrębu oraz VI Międzynarodowemu Kongresowi Wychow. Moralnego w Krakowie.

WYDAWNICTWA DOZWOLONE DO UŻYTKU SZKOLNEGO.

Ministerstwo W. R. i O. P. uznało następujące wydawnictwa i środki naukowe za dozwolone do użytku szkolnego:

I. P O D R Ę C Z N I K I :*)

Balicki J. i Maykowski St. Mówią wieki. Część I. Pierwszy rok nauki języka polskiego w gimnazjach. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów, 1933 — dla uczniów I klasy gimnazjalnej (Nr. I Pr. — 3087/33).

Balicki J. i Maykowski St. Pieśń o ziemi naszej. Piąty rok nauki języka polskiego w szkołach powszechnych. Wydawnictwo Zakładu naukowego im. Ossolińskich. Lwów, 1933 — dla uczniów piątej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. 3086/33).

Banach S., Sierpiński W. i Stożek W. Arytmetyka dla I klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo Książnicy - Atlasu. Lwów, 1933 — dla uczniów I klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr. - 2994/33).

Bielecki i Krasiński Wł. Arytmetyka i geometria. Tom I. Dla V klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów 1933 — dla uczniów V klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. - 2947/33).

Bzowski K. Geografia. Dla V klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1933 — dla uczniów V klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr — 2977/33).

Chwiłkowski Z. Arytmetyka. Dla I klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1933 — dla uczniów I klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr. — 2975/33).

Dąbrowski J. Historia. Tom I. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów, 1933 — dla uczniów I klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr. — 2948/33).

Dmochowski A. i Ziemecki St. Nauka o przyrodzie nieożywionej (martwej). Dla klasy V szkoły powszechnej. Wydawnictwo Księgarni K. Rutkiego. Włno — dla uczniów V klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-2883/33).

Durek St. i Lewicki W. Rachunki dla drugiego oddziału szkół powszechnych. Lwów, 1933. Państwowe Wydawnictwo książek szkolnych— dla uczniów drugiego oddziału szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — 3142/33).

Gaertner H. Mowa polska. Podręcznik do nauki o języku. Dla I klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów, Warszawa, 1933 — dla uczniów I klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr. — (2997/33).

Gaertner H. i Lempicki St. Między dawnymi a nowymi laty. Czytania dla I klasy gimnazjów. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów, 1933 — dla uczniów I klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr. — 2990/33).

Gayówna D. Podręcznik do nauki o przyrodzie żywej. Dla klasy V szkoły powszechnej. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“. Warszawa, 1933 — dla uczniów V klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — (2978/33).

*) Przedruk z Dziennika Urzędowego Min. W.R. i O.P. N 3 z 1934 r.

Heimatkunde. Ein Arbeitsbuch für den Anfangsunterricht in der Erdkunde für Schulen mit deutscher Unterrichtssprache in Polen nach E. Romer U. M. Polaczkówna Lwów. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. 1933 — jako podręcznik tymczasowy, dozwolony dla szkół z niemieckim językiem nauczania. (Nr. I Pr. — 268/33).

Jarosz Wł. Opowiadania z dziejów ojczystych. Dla V klasy szkół powszechnych. Część pierwsza. Do czasów saskich. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów, 1933 — dla uczniów piątej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — 3186/33).

Kaplan Ch. A., Berkman J. i Kacnelson I. Sfat Ami. Podręcznik do początkowego nauczania. Wydawnictwo Towarzystwa wydawniczego „Central”. Warszawa — dla uczniów w szkołach z hebrajskim językiem nauczania. (Nr. II 2070/29).

Klemensiewicz Z. Język polski. Ćwiczenia i pogadanki gramatyczne dla I klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo Książnicy - Atlasu. Lwów — Warszawa, 1933 — dla uczniów I klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr. - 2998/33).

Klemensiewicz Z. Język polski. Ćwiczenia i pogadanki gramatyczne dla V klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów — Warszawa, 1933 — dla uczniów piątej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — 2995/33).

Kowalski J. i Goliaś M. Puer Romanus. Czytanki łacińskie dla klasy I-szej gimnazjów ogólnokształcących. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1934. Cena 1.60 — dla uczniów I klasy gimnazjum. (Nr. I Pr. — 99/34)

Kridl M. Literatura Polska wieku XIX. Część V. II. Młoda Polska. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1933 — dla uczniów gimnazjów oraz seminarjów nauczycielskich. (Nr. I Pr. — 139/33).

Kubski B., Kotarbiński M. i Zarembina E. Czytanka dla szkół powszechnych. Część I. Dla klasy II. Wydawnictwo Księgarni K.S. Jakubowskiego. Lwów, 1933 — dla uczniów II klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. 2927/3).

Kubski B., Kotarbiński M. i Zarembina E. Elementarz. Metoda zdaniowa. Wydanie 2. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów, 1933 — dla uczniów I klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — 2926/33).

Kubski B., Kotarbiński M., Dobraniecki E. i Zarembina E. Elementarz. Metoda wyrazowa. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego — Lwów, 1933 — dla uczniów I klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — 3334/33).

Mikulski A. i Saloni J. W Lipkach. Czytanki polskie dla drugiej klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów, 1933 — dla uczniów drugiej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — 3089 33).

Moszczeńska W., Mrozowska H. Podręcznik do nauki historii. Na pierwszą klasę gimnazjalną. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów, 1933 — dla uczniów I klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr. — 3088/33).

Ornatkiewicz M. Termodynamika techniczna. Nakładem autora 1932. Dąbrowa Górnicza. — dla uczniów średnich szkół przemysłowo-technicznych, oraz jako książkę pomocniczą dozwoloną dla uczniów szkół zawodowych przy nauce termodynamiki. (Nr. I Pr. — 4358/32).

Pohoska H. i Wyszynacka M. Z naszej przeszłości. Podręcznik dla nauki historii. Dla V-tej klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo M. Arcta i „Naszej Księgarni”. Warszawa, 1933 — dla uczniów V-jej klasy szkół powszechnych. Nr. I Pr. 3476/33).

Radliński T. i Wuttke. G. Geografia. Kurs klasy piątej szkoły powszechnej. Wydawnictwo Tadeusza Radlinskiego — Warszawa — dla uczniów piątej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — 3040/33).

Rusiecki A. M. i Zarzecki A. Matematyka. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa I. Wydawnictwo Księgarni Św. Wojciecha. Poznań, 1933 — dla uczniów I klasy szkół powszechnych. Nr. I Pr. — 2880/33).

Rusiecki A. M. Matematyka. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa II. Wydawnictwo Księgarni Św. Wojciecha. Poznań, 1933 — dla uczniów II klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. - 3220/33).

Rusiecki A. M. i Zarzecki A. Matematyka. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa V. Wydanie 3. Wydawnictwo księgarni Św. Wojciecha. Poznań, 1933 — dla uczniów V klasy szkoły powszechnej. (Nr. I. Pr. — 3082/33).

Schönbrenner J. Dzisiaj i dawniej na ziemiach polskich. Historia Polski. Dla V-jej klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska”. Warszawa — dla uczniów V klasy szkoły powszechnej. (Nr. I Pr. — 3184/33).

Serejski M. H. Historia powszechna. Na klasę I gimnazjum. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa — Warszawa, 1933 — dla uczniów I klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr. - 2976/33).

Sierżputowski T. i Klebanowski S. Rachunki. Dla I klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Książnicy - Atlasu. Lwów — Warszawa, 1933 — dla uczniów I klasy szkół powszechnych (Nr. I. Pr. — 2292/33).

Szkolnik T. Machberet Kaktiw. (Nauka pisowni hebrajskiej). Żeszyt. I. Stopień I. Warszawa, 1932 — dla uczniów w szkołach z hebrajskim językiem nauczania. (Nr. I Pr. - 4339/32).

Szober St. Gramatyka polska w szkole powszechnej. (Zadania—Ćwiczenia — Wykłady). Klasa V. Wydawnictwo M. Arcta — Warszawa, 1933 — dla uczniów piątej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — 2974/33).

Szober St., Niewiadomska C. i Bogucka C. Nauka pisowni we wzorach i ćwiczeniach. Część IV. Podręcznik dla piątej klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa, Warszawa — dla uczniów V klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — 3044/33).

Wojtowicz Wł. Podręcznik matematyki. Dla I-ej klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska” w Warszawie — dla uczniów I klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr. — 3001/33).

Wojtowiczowa J. i Wojtowicz Wł. Arytmetyka i geometria. Dla V klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo „Biblioteka Polska”, Warszawa — dla uczniów V klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.—3002/33).

Złobicka J. Czytania dla szkół powszechnych. Część pierwsza. Dla klasy drugiej. Wydanie 2. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów, 1933 — dla uczniów drugiej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — 2925/33).

Złobicki Wł. i Adwentowski K. Wiadomości z fizyki i chemji. Część I. Dla V klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów, 1933 — dla uczniów V klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. — 2949/33).

I. P O D R Ę C Z N I K I :*)

Auerbach M. i Dąbrowski K. Gramatyka łacińska. Podręcznik dla wszystkich klas gimnazjalnych. Lwów, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1934 — dla uczniów wszystkich klas gimnazjalnych (Nr. I Pr-1708/34).

Baliński J. i Maykowski St. Mówią wieki. Część II. Drugi rok nauki języka polskiego w gimnazjach. Lwów, Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, 1934 — dla uczniów II-ej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr-1841/34).

Baliński J. i Maykowski St. Okno na świat. Szósty rok nauki języka polskiego w szkołach powszechnych. Lwów, Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, 1934 — dla uczniów VI-ej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr-1854/34).

Barach S., Sierpiński W. i Stożek W. Arytmetyka i geometria. Dla klasy VI-ej szkoły powszechnej. Lwów — Warszawa, Książnica - Atlas, 1934 — dla uczniów VI-ej klasy szkoły powszechnej. Nr. I Pr-1930/34).

Bielecki Bronisław i Krasiński Władysław. Arytmetyka i Geometria dla VI klasy szkół powszechnych K. S. Jakubowski. Lwów, 1934 — dla uczniów VI klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr - 1884/34).

Bzowski K. Geografja. Dla klasy V szkół powszechnych. (Dodatek) Warszawa M. Arct, 1934 — dla uczniów V klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr - 1928/34).

*) Przedruk z Dziennika Urzędowego Min. W.R. i O.P. N 5 z 1934 r.

Chałubińska A. i Janiszewski M. Geografja Europy. Podręcznik do nauki geografji dla II klasy gimnazjalnej. Lwów, Wyd. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, 1934 — dla uczniów II klasy gimnazjalnej (Nr. I Pr.-1863/34).

Chwiałkowski Zygmunt. Arytmetyka z geometrją dla VI klasy szkoły powszechnej. Państwowe wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, 1934—dla uczniów VI-iej klasy szkół powszechnych (Nr. I Pr.1906/34)

Dewitzowa W., Kern A. i Żółtowska G. Wir lernen deutsch. Podręcznik do nauki języka niemieckiego dla klasy I-iej gimnazjalnej. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, 1934 — dla uczniów I-iej klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr. - 1881/34).

Durek St. i Lewicki W. Rachunki dla pierwszego oddziału szkół powszechnych. Nakład Państwowego Wydawnictwa książek szkolnych. Lwów, 1934 — dla uczniów pierwszej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr. - 1886/34).

Dyakowski B. Przyroda żywa. Dla klasy V szkół powszechnych. Wyd. M. Arcta. Warszawa, 1934 — dla uczniów V klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1905/34).

Falski M. Elementarz dla I klasy szkół miejskich. Metoda wyrazowa. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1934 — dla uczniów I-iej klasy szkół powszechnych miejskich. (Nr. Pr.-1948/34).

Feliksiak St., Kołodziejczyk J., Wernerowa J. Poznawajmy przyrodę. Podręcznik dla klasy szóstej szkół powszechnych. M. Arct. Warszawa, 1934 — dla uczniów VI-iej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1929/34).

Gaertner H. Mowa polska. Podręcznik do ćwiczeń językowych dla klasy V szkoły powszechnej. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1934 — dla uczniów V klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1952/34).

Gaertner H. Mowa polska. Podręcznik do ćwiczeń językowych dla klasy VI szkoły powszechnej. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1934 — dla uczniów VI klasy szkoły powszechnej. (Nr. I Pr.-1942/34).

Gaertner H. Mowa polska. Podręcznik do nauki o języku dla II klasy gimnazjalnej. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1934 — dla uczniów II klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr.-1943/34).

Gayówna D., Żłobicki Wł. i Adwentowski K. Podręcznik do nauki o przyrodzie żywej i martwej dla klasy VI-iej szkoły powszechnej. K.S. Jakubowski. Lwów i „Nasza Księgarnia“, Warszawa, 1934 — dla uczniów VI-iej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1901/34).

Gebertowa G. Z dziejów starożytnych i wczesnego średniowiecza. Opowiadania i źródła. Podręcznik do nauki historii dla I klasy gimnazjalnej. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1934 — dla uczniów I klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr.-2082/34).

Geschichte des Mittelalters für die höheren Klassen der Mittelschulen mit deutscher Unterrichtssprache in Polen. Bearbeitet nach der IV-ten Auflage des Lehrbuches von Cz. Nanke. Nakładem Państwowego Wydawnictwa książek szkolnych. Lwów, 1933 — dla uczniów szkół średnich z niemieckim językiem nauczania. (Nr. I Pr.-3374/33).

Grotowska H. i Klingierowa Z. Czytanka polska. Dla piątej klasy szkół powszechnych. Lwów, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, 1934 — dla uczniów V-ej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1882/34).

Grzebieniowski T. A. First English Book. Podręcznik języka angielskiego dla I klasy gimnazjalnej. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1934 — dla uczniów I-ej klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr.-1923/34).

Hauler - Christel - Fritsch. Lateinisches Uebungsbuch. I, II, III, IV Teil. Wien, 1932. Hölder-Pichler-Temsky A.G. — tymczasowo dozwolony dla uczniów w szkołach z niemieckim językiem nauczania. (Nr. Pr.-2875/33).

Iwaszkiewicz Bolesław. Geometria. Dla klasy II gimnazjalnej — dla uczniów II-giej klasy gimnazjalnej. (Nr. Pr.-1816/34).

Jarzyński Edm. A. Pełny kurs nauki pisania na maszynie. Podręcznik do użytku szkolnego i biurowego. Lwów, 1933. Skład główny: Dem Książki Polskiej. Warszawa — dla uczniów szkół handlowych stopnia gimnazjalnego i licealnego. (Nr. I Pr.-874/33).

Karczewski St. Geografia Polski. Dla I klasy gimnazjalnej. Lwów—Warszawa, Książnica — Atlas, 1934 — dla uczniów I klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr.-1944/34).

Kielski Bolesław. Lecons de francais. Podręcznik dla I-ej klasy gimnazjów. K.S. Jakubowski, Lwów, 1934 — dla uczniów I-ej klasy gimnazjów. (Nr. Pr.-1883/34).

Klemensiewicz Z. Język polski. Ćwiczenia i pogadanki dla I klasy szkół powszechnych. Lwów — Warszawa, 1934 — dla uczniów I-ej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1951/34).

Klemensiewicz Z. Język polski. Ćwiczenia i pogadanki gramatyczne dla II klasy gimnazjalnej. Lwów—Warszawa, Książnica — Atlas, 1934 — dla uczniów II klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr.-1949/34).

Kubski B., Kotarbiński M. i Zaremбина E. Czytanka. Dla III klasy miejskich szkół powszechnych. Lwów, K.S. Jakubowski, 1934 — dla uczniów III-ej klasy miejskich szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1870/34).

Kubski B., Kotarbiński M. i Zaremбина E. Czytanka. Dla III klasy wiejskich szkół powszechnych. Lwów, K.S. Jakubowski, 1934 — dla uczniów III klasy wiejskich szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1864/34).

Lateinische Grammatik. Teil I. Die wichtigsten Erscheinungen der lateinischen Laut — und Formenlehre. Nach S. Samolewicz und L. Jus. Lwów, 1934. Nakładem Państwowego Wydawnictwa książek szkolnych — tymczasowo

wo dozwolony do użytku szkół z niemieckim językiem nauczania. (Nr. I Pr.-2107/34).

Lomnicki A. Geometria dla II-jej klasy gimnazjalnej — dla uczniów II-jej klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr.-1946/34).

Mihułowicz J. Algebra. Dla II-jej klasy gimnazjalnej. Lwów—Warszawa. Książnica—Atlas, 1934 — dla uczniów II klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr.-1945/34).

Moszczeńska W. i Mrozowska H. Podręcznik do nauki historii na II-gą klasę gimnazjalną. Lwów. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. 1934—dla uczniów II-jej klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr.-1895/34).

Pawłowski St. Die aussereuropäischen Länder und Meere. Ein Lehrbuch der Erdkunde für die höheren Klassen der Mittelschulen. Nakładem Państwowego Wydawnictwa książek szkolnych. Lwów, 1933 — dla uczniów szkół średnich z niemieckim językiem nauczania. (Nr. I Pr.-1035/34).

Piprek Jan. Unser erstes deutsches Buch. Podręcznik do nauki języka niemieckiego dla I-jej klasy gimnazjalnej szkół męskich. Lwów, Zakład Narodowy im. Ossolińskich. 1934 — dla uczniów I-jej klasy gimnazjalnej szkół męskich. (Nr. I Pr.-1808/34).

Pohoska H. i Wyszynacka M. Z naszej przeszłości. Podręcznik do nauki dla VI-jej klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo M. Arcta i „Naszej Księgarni”. Warszawa, 1934 — dla uczniów VI-jej klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1900/34).

Rusiecki A. M. i Zarzecki A. Matematyka. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa VI. Księgarnia Św. Wojciecha. Poznań. 1934 — dla uczniów VI-jej klasy szkoły powszechnej. (Nr. I Pr.-1896/34).

Rusiecki A. M. i Zarzecki A. Matematyka. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa III. Wydawnictwo księgarni Św. Wojciecha. Poznań. 1934—dla uczniów III klasy szkoły powszechnej. (Nr. I Pr.-1916/34).

Schönbrenner J. Dzisiaj i dawniej na ziemiach polskich. Historia Polski dla VI-jej klasy szkoły powszechnej. Warszawa, „Biblioteka Polska”—dla uczniów VI-jej klasy szkoły powszechnej. (Nr. I Pr.-1903/34).

Sierżputowski T. i Klebanowski S. Rachunki dla III klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Książnicy—Atlasu Lwów — Warszawa. 1934 — dla uczniów III klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1926/34).

Sierżputowski T. i Klebanowski S. Rachunki dla II klasy szkoły powszechnej. Wydanie II zmienione. Wydawnictwo Książnicy—Atlasu. Lwów—Warszawa, 1934 — dla uczniów II klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1927/34).

Siwak M. Geografia. Dla II klasy gimnazjów. Lwów, K. S. Jakubowski. 1934 — dla uczniów II-jej klasy gimnazjów. (Nr. I Pr.-1866/34).

Szober St. Gramatyka polska w szkole powszechnej. Klasa VI. Warszawa, M. Arct, 1934 — dla uczniów VI klasy szkoły powszechnej. (Nr. I Pr.-1940/34).

Wojtowiczowa J. i Wojtowicz Wł. Arytmetyka dla III klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów, 1934 — dla uczniów III klasy szkół powszechnych. (Nr. I Pr.-1885/34).

Zakaszewski Cz. Podręcznik meljoracji rolnych. Tom I. Nakładem Instytutu Przemysłowo-Rzemieślniczego przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. Warszawa, 1931 — dla uczniów średnich szkół zawodowych. (Nr. I Pr.-18586/31).

Zydlar J. Geometria. Podręcznik dla klasy II gimnazjalnej. Warszawa. M. Arct, 1934 — dla uczniów II klasy gimnazjalnej. (Nr. I Pr.-1954/34).

Uwage PP. Nauczycieli zwracamy

na fakt, że firma „NASZ SKLEP URANIA s.a. Oddział w Brześciu n.B.“ (3-go Maja 5) poddała kontroli swoje ceny z początkiem roku szkolnego i **ZNACZNIE JE OBNIŻYŁA**, udzielając mimo to SKLEPIKOM SZKOLNYM DUŻYCH RABATÓW.

Dla informacji podajemy, że Spółka Akcyjna „Nasz Sklep — Urania“ z główną siedzibą w Warszawie istnieje od 1910 r. Firma postawiła sobie za zadanie jaknajwyższe popieranie hasła samowystarczalności gospodarczej i realizuje to przez stałą współpracę z największymi wytwórniami polskimi i tworzenie własnych działów produkcji, wytwarzając n.p. zeszyty, bruljony, książki handlowe, pomoce naukowe. Ostatnio firma wypuściła na rynek ZESZYTY SZKOLNE ZNORMALIZOWANE wg wzorów Ministerstwa W. R. i O. P.

Na składzie w wielkiej ilości i wyborze materiały pisarskie, druki, książki szkolne i pedagogiczne, pomoce naukowe, świadectwa szkolne.

Na każde żądanie wysyłane są cenniki i warunki dostawy. Sklepikom szkolnym udzielać możemy KREDYTU.

Adres Redakcji i Administracji: Brześć n.B.
Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego.

Materiały do części nieurzędowej nadsyłać należy pod
adresem Kuratorjum O. S. B.

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 6 zł.
Cena pojedynczego numeru 60 groszy.

Ogłoszenie na okładce: cała strona 100 zł., $\frac{1}{2}$ strony 60 zł.
 $\frac{1}{4}$ strony 30 złotych.

Ogłoszeń w tekście nie umieszczamy.

Konto P. K. O. Nr. 30527.

Odbito w Drukarni „LITERACKIEJ” w Brześciu n. B.
z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Brzeskiego.